

Boendeplanen 2023-2033

Bostäder med särskild service SoL
och LSS

Maj 2023

start.stockholm
SOF 2023/36

Boendeplanen 2023-2033

Dnr: SOF 2023/36

Utgivningsdatum: Maj 2023

Utgivare: Socialförvaltningen i Stockholms stad

Kontaktperson: Anna Colliander/Emelie Lif

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna sammanställt boendeplanen 2023-2033. Boendeplanen följer utvecklingen av bostäder med särskild service SoL och LSS i staden och lyfter fram synpunkter och förslag till beslut. Med hjälp av den stadsövergripande boendeplanen kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service.

Boendeplanen utgår från Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service samt från stadsdelsregionernas boendeplaner. Varje stadsdelsnämnd har godkänt den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsnämnd. Boendeplanen kan konstatera att utbyggnadstakten har ökat och att antalet lägenheter i bostad med särskild service kommer att fortsätta öka framför allt under perioden 2024 till 2028. Differensen mellan stadsdelsregionernas uppskattade behov och beräknat antal lägenheter i bostad med särskild service vid prognosperiodens slut minskar mot föregående år. Om man räknar med att alla projekt byggs enligt planering kommer det att saknas 56 lägenheter för att nå stadsdelsregionernas uppskattade behov vid prognosperiodens slut. I förra årets boendeplan var differensen 338 lägenheter.

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service SoL och LSS i egen regi, sammanlagt 149 boenden av totala 217 boenden det vill säga 1092 lägenheter av totalt 1505. På uppdrag av stadsdelsförvaltningarna drivs 65 boenden på entreprenad och tre boenden drivs i privat regi. Inom verksamhetsområde socialpsykiatri drivs ett boende med 20 lägenheter på entreprenad och inga i privat regi.

Kommunfullmäktige har i budget 2023 gett Socialnämnden i uppdrag att ansvara för beställningar av byggnation avseende bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende för socialpsykiatrins målgrupp. Centralt beställansvar förväntas leda till ökad samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service och stödboende i hela staden. Samlad kunskap om att driva projekt för bostad med särskild service ger en effektivare process.

Innehåll

Sammanfattning	3
Syfte och mål med boendeplanen	7
Bakgrund	7
Kommunfullmäktiges uppdrag 2023	7
Agenda 2030	8
Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.....	8
<i>Fokusområde 3</i>	9
Stadens organisation och ansvar för den samordnade boendeplanen	9
Styrgrupp	9
Stadsledningskontoret	9
Socialförvaltningen.....	10
Regionerna	10
Stadsdelsförvaltningarna	10
Prognosperiod boendeplan 2023-2033	10
Målgrupper för boendeplanen	11
Definitioner – bostad med särskild service	12
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.....	12
<i>Gruppboendestad</i>	12
<i>Serviceboendestad</i>	12
<i>Bostad med särskild service för barn och unga</i>	13
Socialtjänstlagen, SoL	13
<i>Gruppboendestad</i>	13
<i>Serviceboendestad</i>	14
<i>Hem för vård eller boende (HVB)</i>	14
<i>Stödboende</i>	14
<i>Profilboende</i>	15
Förmedling av bostäder med särskild service	15
Förmedlingsprocessen	15
Intresselista.....	16
Förmedling av grupp- och serviceboendestäder inom funktionsnedsättning LSS år 2022.....	17
Förmedling av gruppboendestäder SoL inom socialpsykiatri år 2022	17
Ej verkställda beslut.....	18
Boendekategorier	19
Beställansvar för bostäder med särskild service och stödboende 20	
Revidering av funktionsprogrammet.....	21
Nya projekt och ombyggnadsprojekt	21
<i>Granskningsgruppen</i>	22

<i>Förfrågningar 2022 om behov i nya bostadsprojekt</i>	22
Nyetablering och anslutning till LOV	23
Friliggande gruppbestäder	23
<i>Uppdrag till Micasa fastigheter</i>	23
<i>Privata etableringar</i>	24
<i>Branschråd</i>	24
Kostnader för lokaler	25
<i>Nettohyreskostnad</i>	25
<i>Hyresutveckling</i>	26
<i>Bidrag för att underlätta utbyggnaden</i>	27
Stadens framtida behov av bostäder med särskild service	27
Befolkningsprognos i Stockholm stad fram till 2030	27
Behovsprognos för bostad med särskild service	28
<i>Prognosmodell</i>	29
<i>Metod för prognostisering av behov av bostäder</i>	30
<i>Föregående års prognos</i>	30
<i>Prognos för behovet av bostad med särskild service</i>	33
Regionernas boendeplaner	40
Västerort.....	40
<i>Befintliga boenden</i>	40
<i>Individuella avtal</i>	42
<i>Pågående projekt</i>	44
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	45
<i>Slutsatser, summering</i>	46
<i>Regionens analys</i>	47
Innerstaden	48
<i>Befintliga boenden</i>	49
<i>Individuella avtal</i>	50
<i>Pågående projekt</i>	52
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	54
<i>Slutsatser, summering</i>	55
<i>Regionens analys</i>	56
Västra Söderort	57
<i>Befintliga boenden</i>	57
<i>Individuella avtal</i>	59
<i>Pågående projekt</i>	60
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	62
<i>Slutsatser, summering</i>	63
<i>Regionens analys</i>	63
Östra Söderort.....	64
<i>Befintliga boenden</i>	65

<i>Individuella avtal</i>	66
<i>Pågående projekt</i>	67
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	70
<i>Slutsatser, summering</i>	70
<i>Regionens slutsatser</i>	71
Stadens totala behov	73
Befintliga boenden	73
<i>Regiform</i>	73
<i>Gruppboendestäder LSS</i>	74
<i>Gruppboendestäder SoL</i>	75
<i>Serviceboendestad</i>	75
<i>Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS</i>	76
<i>Stödboenden för vuxna</i>	76
<i>Avveckling</i>	76
<i>Tomma lägenheter</i>	77
<i>Bostäder med särskild inriktning</i>	78
<i>Individuella avtal</i>	78
<i>Bostad med särskild service SoL</i>	79
<i>Kategoristyrning</i>	79
<i>Hem för vård eller boende (HVB)</i>	80
<i>Kostnader för individuella avtal</i>	80
<i>Särskild redovisning</i>	81
<i>Befintlig kö</i>	81
<i>Pågående projekt i stadsdelsregionerna</i>	82
<i>Pågående projekt barn</i>	83
<i>Pågående projekt socialförvaltningen</i>	83
<i>Uppskattat behov av bostäder med särskild service år 2033</i>	83
<i>Prognos 2032</i>	85
<i>Regionernas analys</i>	86
<i>lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen</i>	87

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder och tillsäkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar. Målen med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Bakgrund

Kommunfullmäktiges uppdrag 2023

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Socialnämnden

I stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning ska det framkomma hur många LSS bostäder som finns i egen regi i stadsdelsnämnderna. Målsättningen är att stärka kvaliteten och säkra att invånarna kan välja egen regi om de önskar.

Stadsdelsnämnderna

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Möjligheten att tillgodose alla de olika behov och önskemål om bostäder som efterfrågas inom respektive stadsdelsnämnd är en utmaning. Utbyggnadstakten av bostäder för personer inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri ska fortsätta att öka. För att klara att möta behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) ska stadsdelsnämnderna per region årligen ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för att klara behovet av omsorgsbostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering för grupp- och servicebostäder.

Agenda 2030

Den 25 september 2015 antog FN:s generalförsamling Agenda 2030 med 17 globala mål som spänner över många samhällsutmaningar. Fram till 2030 har världens länder förbundit sig att tillsammans genomföra en samhällsförändring som leder till att uppnå de globala målen och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genomförandet ska präglas av lärande och utgå från analyser om synergier och hävstångseffekter samt utveckla relevanta arbetssätt som bidrar till en ekonomiskt, miljömässig och socialt hållbar stad.

Boendeplanen SoL och LSS bidrar till uppfyllelse av mål 3 God hälsa och välbefinnande, mål 5 Jämställdhet, mål 10 Minskad ojämlikhet och mål 11 Hållbara städer och samhällen.

Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning¹ bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Programmet omfattar åtta olika fokusområden som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta med genom att tillämpa funktionhindersperspektivet. Samtliga fokusområden tar sikte på målen i stadens budget och vad som krävs för att förverkliga dem.

¹ Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023

Fokusområde 3

Rätten att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö samt att ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet i kris

Personer med funktionsnedsättning ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms alla miljöer, inomhus och utomhus, samt kunna ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet vid krissituationer på jämlika villkor som andra.

3.4 Alla ska kunna få en fungerande bostad på bostadsmarknaden

Personer med funktionsnedsättning ska kunna få en bostad på bostadsmarknaden på jämlika villkor som andra.

Nyproducerade bostäder ska vara tillgängliga från början utifrån vad som anges i plan- och bygglagen. Genom individuell bostadsanpassning ska tillgängligheten tryggas för de som behöver det. I det befintliga beståndet ska tillgängligheten successivt förbättras i samband med renovering eller ombyggnation enligt gällande regler. Personer med funktionsnedsättning som har rätt till bostad med särskild service ska erbjudas en sådan bostad i Stockholms stad.

Stadens organisation och ansvar för den samordnade boendeplanen

Styrgrupp

Boendeplanen har en styrgrupp där en stadsdelsdirektör från respektive region, förvaltningschef från socialförvaltningen, controller från stadsledningskontoret och strateg från exploateringskontoret ingår. Styrgruppen leds av kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret ingår i styrgruppen för boendeplanen, har ekonomiskt ansvar för ny- och ombyggnation av bostäder med särskild service och samarbetar med socialförvaltningen i framtagandet av beslut om ny- och ombyggnadsprojekt av bostäder med särskild service.

Socialförvaltningen

Förvaltningen sammanställer regionernas planer och förelägger socialnämnden en kommunövergripande boendeplan som därefter lämnas till kommunstyrelsen. Socialförvaltningen ansvarar också för att beställa bostäder med särskild service inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Förvaltningen håller en lista aktuell på planerade boenden och stämmer löpande av den med stadsdelsförvaltningarna.

Regionerna

För att stärka samordningen i stadens utförarverksamhet och därmed minska kostnaden och risken för tomgångsplatser för enskilda stadsdelsnämnder är nämnderna indelade i fyra stadsdelsregioner:

Västerort – Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta,
Rinkeby-Kista och Bromma.

Innerstaden – Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och
Södermalm.

Östra söderort – Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Farsta.

Västra söderort – Hägersten-Älvsjö och Skärholmen.

Stadsdelsregionerna tar fram en boendeplan per region som bland annat beskriver befintliga boenden, befintliga individuella avtal, pågående projekt och uppskattat behov. Varje stadsdelsnämnd godkänner den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsförvaltning.

Stadsdelsförvaltningarna

Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att tillsammans med övriga förvaltningar inom regionen årligen göra en boendeplan. Regionens boendeplan redovisas och godkänns av respektive stadsdelsnämnd.

Prognosperiod boendeplan 2023-2033

Prognosperioden för boendeplanen är 10 år framåt från 31 december 2022 till och med 31 december 2032.

- Mätdatum för befintliga boenden och befintliga individuella avtal är 31 december 2022.

- Uppskattat behov av bostäder redovisas för perioden första januari 2022 till och med 31 december 2032.
- Pågåendeprojekt redovisas för perioden innan första januari 2022.
- För frågorna om nettohyreskostnad och tomgångshyra är det år 2022 som avses.

Målgrupper för boendeplanen

Vuxna personer och barn och unga som tillhör någon av de tre personkretsarna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)² samt övriga vuxna med omfattande fysisk eller psykisk funktionsnedsättning i behov av bostad med särskild service.

De som ingår i LSS personkretsar är personer med:

- utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (personkrets 1, LSS)
- betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2 LSS), eller med
- andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (personkrets 3, LSS).

De personer i målgruppen som inte tillhör någon av LSS personkretsar kan vid en behovsbedömning bedömas ha behov av bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen (SoL)³

De befintliga bostäder med särskild service enligt SoL som finns i stadens valfrihetssystem riktar sig alla till personer med psykisk funktionsnedsättning.

En person har enligt nationell psykiatrisamordning⁴ en psykisk funktionsnedsättning om ”han eller hon har väsentliga svårigheter med att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden och dessa begränsningar har funnits eller kan antas komma att bestå under en längre tid.

² Lag(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

³ Socialtjänstlagen, SoL (2001:453)

⁴ Rapport 2006:5 från Nationell psykiatrisamordning

Svårigheterna för målgruppen ska vara en konsekvens av psykisk störning”. Målgruppen för socialpsykiatri inom Stockholms stad består av kvinnor och män som är i åldern 20 till 64 år och har en psykisk funktionsnedsättning. När en brukare fyller 65 år övergår ansvaret för utredning och beviljande av insatser till äldreförvaltningen. Eftersom kvarboendepincipen gäller finns det personer som bor kvar på bostad med särskild service inom socialpsykiatri som är äldre än 65 år och därmed tillhör äldreomsorg.

Definitioner – bostad med särskild service

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

I propositionen till Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, beskrivs att huvudformerna för bostad med särskild service är servicebostad och gruppboende.

Stockholm stad tillämpar lagen om valfrihetsystem (LOV) för bostad med särskild service för grupp- och servicebostad LSS och bostad med särskild service SoL.

Gruppboende

Boende i gruppboende är till för vuxna personer som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. I gruppboendet ska det finnas en tillräcklig fast kollektiv bemanning som i huvudsak ska täcka den enskildes hela stödbehov. Antalet boende i en gruppboende bör vara litet. Enligt Socialstyrelsen⁵ bör det i regel endast vara tre till fem personer som bor i gruppboendet. Ytterligare någon boende bör kunna accepteras, men endast under förutsättning att samtliga personer som bor i gruppboendet tillförsäkras goda levnadsvillkor. De enskilda lägenheterna ska vara fullvärdiga och finnas i direkt anslutning till gemensamma utrymmen, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Servicebostad

En servicebostad består av fullvärdiga lägenheter som är geografiskt samlade och som har tillgång till gemensamhetsutrymmen. Dygnet-runt-stöd med en fast personalgrupp finns och den enskilde ska erbjudas stöd i den egna lägenheten utifrån sitt behov. Lägenheterna är

⁵ Bostad med särskild service för vuxna, Socialstyrelsen

ofta anpassade efter den enskildes behov och samlade i samma hus eller i kringliggande hus. Servicebostad är en insats som kan vara lämplig för den som inte klarar av att bo i ordinärt boende men som inte har ett så omfattande behov av stöd och service att ett boende i gruppboende är nödvändigt. I en servicebostad kan det bo fler personer än i en gruppboende. Antalet boende bör dock vara så begränsat att serviceboendet integreras i bostadsområdet för att undvika en institutionell boendemiljö.

Bostad med särskild service för barn och unga

Bostad med särskild service för barn och ungdom är en insats som riktar sig till de barn som har ett speciellt behov av stöd. Det är i första hand ett stort omvårdnadsbehov som gör att denna insats kan bli aktuell. Boende utanför det egna hemmet beslutas av stadsdelsnämnden med stöd av LSS. Anledningen till att barnet eller den unga beviljas insatsen kan också vara att han eller hon behöver gå i skola på annan ort och därför inte kan bo hos sina föräldrar.

För att undvika en institutionsliknande miljö bör bostaden inrymmas i ett bostadshus i ett område avsett för bostäder och inte samlokaliseras med någon verksamhet enligt LSS eller socialtjänstlagen, till exempel korttidshem, bostad med särskild service för vuxna, daglig verksamhet eller särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre⁶. En bostad med särskild service enligt 9 § 8 LSS bör utformas och utrustas så hemlikt som möjligt. Barnen har ofta egna rum men delar kanske vardagsrum och kök.⁷

Socialtjänstlagen, SoL

Bostad med särskild service enligt Socialtjänstlag (2001:453), SoL, är en permanent boendeform och utgörs vanligen av gruppboende eller servicebostad. Personer med funktionsnedsättning som inte omfattas av LSS men som på grund av sin funktionsnedsättning är i behov av bostad med särskild service kan bli beviljade insatsen enligt SoL.

Gruppboende

Gruppboende enligt SoL är ett bostadsalternativ för personer som har ett så omfattande tillsyns- och stödbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Gruppboendet består

⁶ SOFS 2012:6

⁷ Stöd till barn och unga med funktionsnedsättning. Socialstyrelsens handbok för handläggning och utförande av LSS-insatser

av ett mindre antal lägenheter som är grupperade kring gemensamma utrymmen i direkt anslutning till varandra, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Servicebostad

Servicebostad utgörs av fullvärdiga lägenheter med god tillgänglighet där stöd och service kan ges dygnet runt och som är geografiskt samlade. Personligt stöd ska ges i den omfattning den enskilde behöver. Stödet ska utgå från en fast personalgrupp. De som bor i en servicebostad bör ha tillgång till samvaro i en gemensamhetslokal eller träffpunkt. Lägenheterna ska vara spridda och inte lokaliserade till samma port/trappuppgång.

Samtliga bostäder med särskild service omfattas av hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå och personal ska finnas att tillgå dygnet runt. Dessa två kriterier skiljer bostad med särskild service från till exempel stödboende, som inte har dessa krav. Det är viktigt att boendet inte har en institutionell prägel.

Inom Lagen om valfrihetsystem, LOV⁸ i Stockholms stad finns ännu inga servicebostäder som kan räknas som bostad med särskild service enligt SoL.

Hem för vård eller boende (HVB)

Hem för vård eller boende (HVB) är ett yrkesmässigt drivet hem som tar emot individer för vård eller behandling i förening med ett boende. Hem för vård eller boende är inte en särskild boendeform. I dessa boenden, som inte utgör ett permanent boende, har regionen ansvaret för hälso- och sjukvården. Kommunen ansvarar för boendet och att de boende får god vård.

Stockholm stad har tecknat ramavtal med 18 hem för vård eller boende (HVB) inom verksamhetsområdet socialpsykiatri.

Stödboende

Stödboende är en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende⁹. Stödboende betraktas inte som ett permanent boende. Boendet består av ett antal lägenheter spridda bland de vanliga lägenheterna i sinsemellan närliggande hus, som har tillgång till gemensam service och fast anställd personal. En

⁸ Lag (2008:962) om valfrihetssystem

⁹ Riktlinjer inom stadens socialpsykiatri

grupp om cirka 15 boende har tillgång till gemensamhetslokal för samvaro och möte med personal. Personalen är tillgänglig till kockan 19:00 på vardagar och till klockan 14:00 på helger. Regionen ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser. I Stockholm stad tillämpas lagen om valfrihetsystem (LOV) för stödboende inom verksamhetsområdet socialpsykiatri.

Profilboende

Med profilboende avses boende med särskild service som profilerar sig mot särskilda målgrupper utifrån gemensamma sjukdomsdiagnoser eller funktionsnedsättningar som kräver specialistkompetens. Behov av profilboende kan föreligga i de fall den enskilde har specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens.

I bostäder med särskild service SoL och LSS inom LOV finns inga profilboenden som det finns inom äldreomsorgen i Stockholm stad. Utifrån särskilt behov av stöd har det ändå skapats grupp och servicebostäder med inriktning. På stadens webbplats start.stockholm presenterar gruppboendena och serviceboendena det stöd som verksamheten erbjuder.

I Boendeplanen 2022-2032 Dnr 3.1.1-123-2022 beskriver stadsdelsregionerna att behov finns av gruppboendena med profil för yngre personer med demenssjukdom som tillhör personkrets 2, personer som tillhör personkrets 3, fler teckenspråkiga gruppboendena och gruppboendena som kan stödja personer med komplex problematik exempelvis neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i kombination med psykisk funktionsnedsättning och missbruk.

Förmedling av bostäder med särskild service

Förmedlingsprocessen

Det är stadsdelsförvaltningarna som utreder och fattar beslut om bostad med särskild service. En person kan ha rätt till bostad med särskild service enligt LSS om personen har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov och har tillhörighet till någon av personkretsarna 1, 2 och vissa fall även 3. Om en person har andra psykiska funktionsnedsättningar som medför behov av en bostad med särskild service kan den beviljas insatsen utifrån SoL. Stadsförvaltningen är ansvarig för att insatsen verkställs.

Arbetsgruppen bedömning och förmedling är den del inom socialförvaltningen som har uppdraget att förmedla bostad med särskild service till utförare som är upphandlade inom ramen för Lagen om valfrihetsystem (LOV). I de fall enheten inte kan hitta en lämplig utförare som motsvarar personernas behov så sker förmedlingen via stadsdelsförvaltningen själv. Det sker då till utförare som ligger utanför LOV. Individuellt avtal tecknas mellan utföraren och stadsdelsförvaltningen. Inom socialpsykiatrins målgrupp tillgodoses behovet ofta av boende på hem för vård eller boende i avvaktan på bostad med särskild service. Hem för vård eller boende är inte en permanent boendeform och ska ses som ett mer skyddat boende under en kortare tid.

För personer i personkrets 2 är det inte ovanligt att behovet av bostad med personalstöd verkställs på vård och omsorgsboenden enligt SoL i avvaktan bostad med särskild service. Eftersom vård och omsorgsboende för personer under 65 år inte omfattas av LOV så tecknar stadsdelsförvaltningarna individuella avtal med utföraren.

Intresselista

Arbetsgruppen bedömning och förmedling på socialförvaltningen får information om vilka personer som är aktuella för bostad med särskild service genom att stadsdelsförvaltningen registrerar den sökande på en intresseanmälningslista i stadens sociala system. Intresselistan administreras av enheten för bedömning och förmedling. Det finns två separata intresseanmälningslistor - en för funktionsnedsättning och en för socialpsykiatri.

Hanteringen av de båda listorna skiljer sig något år, inom socialpsykiatri är stadsdelsförvaltningarna i regel mer restriktiv med vem som registreras – här ska den sökande vara redo att flytta relativt omgående för att den ska registreras på intresselistan. Inom funktionsnedsättning kan personer registreras på intresseanmälningslistan om stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att behov kommer finnas inom några månader eller år även om det inte är aktuellt vid tidpunkten då intresseanmälan görs. Båda listor omfattar såväl personer som väntar på att få sitt beslut verkställt, personer som redan idag har ett verkställt beslut men önskar byta utförare/boende samt personer som idag inte har något beslut om bostad med särskild service.

Vid förmedlingssituationen finns i allmänhet endast ett erbjudande att ta ställning till för personen. Lagen om valfrihetsystem ger personen rätt att välja utförare och därmed möjlighet tacka nej till ett erbjudande och invänta ett nytt erbjudande.

Sista december 2022 stod det 392 personer på intresselista för gruppbofastad enligt LSS varav 344 tillhör personkrets 1 och 48 personer personkrets 2. Totalt 159 personer stod på intresselistan för servicebofastad. Av dem tillhör 157 personer personkrets 1 och två personer personkrets 2. För verksamhetsområde socialpsykiatri stod det sista december 2022 totalt 42 personer på intresselistan för gruppbofastad enligt SoL.

Förmedling av grupp- och servicebofastäder inom funktionsnedsättning LSS år 2022

LSS förmedlingsstatistik 2022-01-01 tom 2022-12-31 för gruppbofastad och servicebofastad

Det har inkommit sammantaget 95 lägenheter för förmedling till arbetsgruppen bedömning och förmedling under 2022. Av dem var 45 lägenheter i gruppbofastad och 50 lägenheter i servicebofastad. Av totalt 95 lägenheter var 13 nyproducerade lägenheter i servicebofastad stadsdelsförvaltning. Det har även inkommit ett tillskott på nio lägenheter via en privat utförare som anslutit sig till LOV (inräknade i det totala antalet inkomna lägenheter).

Detta kan jämföras med året 2021 då 130 lägenheter förmedlades var av 38 var nyproduktion, 18 gruppbofastad och 16 servicebofastad. 2021 var det också en privat utförare som anslöt sig till LOV, då med en gruppbofastad med sex lägenheter.

Förmedling av gruppbofastäder SoL inom socialpsykiatri år 2022

Förmedlingsstatistik 2022-01-01 tom 2022-12-31 bofastad med särskild service enligt SoL, socialpsykiatri

Det har 2022 inkommit 42 lägenheter som alla har förmedlats under året. Av dessa var 20 lägenheter i en nyproducerad enhet, Elinsborgsbacken i Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningen.

År 2021 förmedlades nio lägenheter med särskild service enligt SoL. I jämförelse med 2022 har det skett en ökning av förmedlade lägenheter med 33 stycken.

Ej verkställda beslut

I de fall verkställigheten dröjer mer än tre månader efter att beslut om insats har tagits ska stadsförvaltningen redovisa för Inspektionen för vård och omsorg hur de arbetat med att kunna erbjuda personen en bostad med särskild service. Kan de inte redovisa att arbetsinsatsen varit tillräcklig kan stadsförvaltningen bli skyldig att betala en avgift till Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Den särskilda avgiften motsvarar den kostnad som kommunen skulle haft under den period som boendet uteblivit plus en straffavgift. I Stockholms stad ligger kostnadsansvaret för de särskilda avgifterna på stadsdelsförvaltningarna.

Socialnämnden rapporterar kvartalsvis antalet ej verkställda gynnande beslut genom ett tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige i Stockholm. Den senaste rapporten lämnades i mars år 2023 och avser kvartal fyra år 2022. Antalet ej verkställda beslut enligt LSS uppgick kvartal 4, 2022, till 184 stycken vilket är en ökning med 23 beslut jämfört med kvartal 4, 2021. Antalet ej verkställda beslut enligt SoL uppgick kvartal 4, 2022 till 109 stycken. Det är en ökning med 29 beslut jämfört med kvartal 4, 2021.

Bostad med särskild service för vuxna utgör 38 procent av de ej verkställda besluten enligt LSS. Av de 69 beslut som rör bostad för vuxna har den enskilde i 37 fall tackat nej till erbjuden bostad. Av de inskickade individrapporterna för kvartal 4, 2022 framgår olika skäl till varför den enskilde väljer att tacka nej till erbjudande om bostad. Det vanligaste angivna skälet är att den enskilde önskar bo i Stockholm, eller i en särskild stadsdel men endast har erbjudits plats utanför Stockholm eller i stadsdel där den enskilde inte önskar bo. I 20 fall har orsaken till ej verkställt beslut varit att den enskilde inte hunnit få något erbjudande om en bostad med särskild service.

Typ av insats	Kv 1 2022	Kv 2 2022	Kv 3 2022	Kv 4 2022
Bostad m särskild service LSS vuxna	57	64	70	69
Bostad m särskild service LSS barn	4	4	1	2
Bostad med särskild service SoL	19	27	17	17

Tabell 1. Antal ej verkställda beslut per kvartal under 2022 fördelat på insatserna bostad med särskild service SoL, LSS vuxna och LSS barn.

Boendekategorier

Olika målgrupper har olika fysiska behov av boendet. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar har en förenkling eller sammanslagning av olika typer av boenden gjorts. Detta avser endast boendenas fysiska utformning och inte verksamhetens inriktning. När det blir aktuellt att ta ett boende i bruk kommer detta att hanteras av arbetsgruppen Bedömning och Förmedling på socialförvaltningen samt berörd stadsdelsförvaltning. Denna sammanslagning är ett sätt för att enklare kunna planera utbyggnaden.

Vid framtagande av ovanstående behov/prognoser ska dessa i Boendeplanen grupperas i nedanstående fem grupper.

A. Gruppboende, LSS, som är ytkrävande

Dessa boenden har stora ytkrav. Det gäller såväl hygienutrymmen, som lägenheten och de gemensamma utrymmena. Det finns också behov av förråd för hjälpmedel. Verksamheten har också ett stort personalbehov och arbetsplatser för dessa. Boendet ligger med fördel i bottenplan.

Exempel på målgrupper

- Personer med flerk Funktionsnedsättningar och stora omvårdnadsbehov.
- Förvärvad hjärnskada, personkrets 2.
- Personer med behov av geriatrisk omvårdnad.

B. Gruppboende, LSS, som bör vara friliggande

Dessa boenden bör ha hög säkerhet med flera in- och utgångar. Möjlighet att skärma av boenden. Ljudisolerat såväl för inkommande som utgående ljud. Verksamheten har ett stort personalbehov.

Exempel på målgrupper

- Personer med intellektuella funktionsnedsättningar och/eller autism med tilläggsdiagnoser inom psykiatri och/eller utagerande och utmanande beteende.

C. Gruppboende, LSS, normal tillgänglighetsanpassning

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm eller vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för LSS bostäder. Inga eller små individuella anpassningar kan förekomma. Detta avser endast boendenas fysiska utformning och inte verksamhetens inriktning.

Exempel på målgrupper

- Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.
- Intellektuell funktionsnedsättning.
- Intellektuell funktionsnedsättning och tilläggsdiagnoser inom psykiatri.
- Intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism och är syn och/eller hörselskadade.
- Unga med demenssjukdom, personkrets 2.

D. Servicebostad, LSS eller SoL, normal tillgänglighetsanpassning

Detta avser enskilda lägenheter som har en gemensamhetslokal i närområdet. Boenden kräver ingen annan anpassning utöver byggnorm och stadens funktionsprogram. (behov av mindre individuella anpassningar kan finnas)

Exempel på målgrupper

- I huvudsak samma målgrupp som C. Gruppboende som inte kräver någon anpassning ovan.
- Psykiska funktionsnedsättningar.

E. Gruppboende, SoL

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm och vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för SoL-bostäder. Noteras bör att dessa grupper kan ha en annan gruppstorlek, cirka 12 lägenheter, än boenden enligt LSS som har cirka 6 lägenheter.

Exempel på målgrupper

- Psykiska funktionsnedsättningar.
- Psykiska funktionsnedsättningar och har ett utagerande och utmanande beteende.

Beställansvar för bostäder med särskild service och stödboende

Kommunfullmäktige har i budget 2023 gett Socialförvaltningen i uppdrag att ansvara för beställningar av byggnation avseende bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende för socialpsykiatrins målgrupp. Ett år tidigare, första januari 2022 övertog socialförvaltningen beställaruppdraget för bostäder med särskild service enligt LSS. Förändringen bidrar till att uppfylla boendeplanens

mål och att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service och stödboende.

Socialnämnden ska säkerställa att beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL fullföljs

Centralt beställaransvar förväntas leda till ökad samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service och stödboende i hela staden. Samlad kunskap om att driva projekt för bostad med särskild service ger en effektivare process.

Socialförvaltningen har tagit initiativ till arbetande strategiska forum med stadsbyggnads-, exploaterings- och fastighetskontoren och samverkan med de kommunala bostadsbolagen och Micasa har inletts.

Ett förtydligande av beställaransvaret har skett i budget 2023. Socialförvaltningen har fått en ramförstärkning för beställarstöd och för projektering av bostäder för personer med funktionsnedsättningar. För socialnämndens beställning av bostäder för annan nämnds räkning ska gemensamt ärende upprättas som anmäls till kommunstyrelsen.

Revidering av funktionsprogrammet

Stadens funktionsprogram för bostäder med särskild service ger en bra beskrivning över hur staden förväntar sig att en gruppboende enligt SoL och LSS samt serviceboende bör utformas. Den är ett stöd i kontakt med byggherrar och andra personer som inte tidigare har kännedom om bostad med särskild service. För att en variation av grupp- och servicebostäder beställs och byggs finns ett behov av att alla boendekategorier som boendeplanen beskriver ingår i funktionsprogrammet. Socialförvaltningen har därför initierat en revidering av funktionsprogrammet för bostäder med särskild service. Arbetet med revidering av funktionsprogrammet pågår under 2023.

Nya projekt och ombyggnadsprojekt

Alla byggprojekt som stadsdelsförvaltningarna initierat före 2022 handläggs för närvarande av stadsdelsförvaltningarna. Planering för övertagande av samtliga projekt av bostäder med särskild service sker under 2023. Under 2024 övertas i huvudsak pågående projekt av bostäder med särskild service av socialförvaltningen om ingen annan överenskommelse görs. Samverkan med stadsdelsförvaltningarna är etablerad och kartläggning av pågående projekt pågår fortsatt under våren 2023.

Granskningsgruppen

Socialförvaltningens granskningsgrupp som tidigare yttrat sig över samtliga kommunala ny- eller ombyggnadsprojekt av bostäder med särskild service ersätts av ny rutin via beställarfunktionen.

Granskningsgruppen ersätts från och med april 2023 med ett utlåtande från socialförvaltningens beställarfunktion. Socialförvaltningen samlar in all väsentlig information kring ny- eller ombyggnadsprojekt av bostäder med särskild service. Ritningar, ekonomiska beräkningar övriga förslagshandlingar och beslutsunderlag för alla pågående ny- eller ombyggnadsprojekt av bostäder med särskild service mailas till socialförvaltningens funktionsbrevlåda;

Funktion.SOF.Bestallarfunktionen@stockholm.se.

Socialförvaltningen säkerställer att projektet uppfyller stadens uppsatta krav gällande fysisk utformning och ekonomi innan stadsdelsförvaltningarna samråder med stadsledningskontoret.

Förfrågningar 2022 om behov i nya bostadsprojekt

Alla förfrågningar om behov av bostad med särskild service LSS i nya bostadsprojekt skickas nu från exploateringskontoret till socialförvaltningen. Under 2022 har socialförvaltningen fått förfrågan om 37 nya projekt var av 23 projekt bedömts möjliga för bostad med särskild service LSS. Av de 23 projekten som socialförvaltningen tackat ja till under 2022 uppnår 17 av projekten en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende. De resterande sex projekten uppnår en andel av en till fyra procent.

Under 2022 har socialförvaltningen tackat nej till 14 projekt. Orsaken är att fastigheten eller läget i området inte bedömts som lämpligt för verksamhet eller att det finns annan LSS-verksamhet i närheten.

Förfrågningar	2019	2020	2021	2022
Antal projekt som SDF tackat ja till	24	13	25	
Antal projekt som SDF tackat nej till	43	25	23	
Antal projekt där svar saknas	10	15	23	
Antal projekt som SoN tackat ja till				23
Antal projekt som SoN tackat nej till				14
Antal projekt där svar saknas				0
Antal projekt totalt	77	53	71	37

Tabell 2. Antal förfrågningar om nya projekt från exploateringskontoret till stadsdelsförvaltningarna (SDF) och Socialnämnden (SoN) åren 2019-2022.

Nyetablering och anslutning till LOV

Friliggande gruppbestäder

Olika målgrupper har olika fysiska behov av bostaden. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar använder boendeplanen kategorier för att beskriva lokalernas utformning. I dagsläget finns det flest befintliga bostäder med särskild service i flerfamiljshus med normal tillgänglighetsanpassning. Minst antal lägenheter finns av typen ytkrävande bostäder där hygienutrymme och gemensamma ytor är anpassade för personer i behov av flertal hjälpmedel och större personalbehov och arbetsplatser för dessa

Behovet av friliggande gruppbestäder i Stockholms stad är stort. Enligt boendeplanen är 156 lägenheter av 1505 befintliga lägenheter i bostad med särskild service lägenheter i friliggande gruppbestad. Inom en tioårsperiod uppskattar stadsdelsförvaltningarna att behovet ökar till 292 lägenheter i friliggande gruppbestad. I dagsläget pågår projekt för 30 nya lägenheter i bostad med särskild service på friliggande tomter.

Under 2022 har ett antal tomter identifierats som möjliga för att etablera friliggande gruppbestäder. Kartläggning pågår i samarbete med exploateringskontoret för att utreda om några av dessa tomter skulle kunna fungera för ändamålet.

Uppdrag till Micasa fastigheter

Initiativ till att bygga en gruppbestad i ett friliggande hus, kategori B, kommer oftast från stadsdelsförvaltningen själv, även förslag om markanvisning från exploateringskontoret kan förekomma. Oftast får stadens eget fastighetsbolag Micasa i uppdrag att leda ett sådant byggprojekt. För att få bygglov krävs normalt en detaljplan som stöder ändamålet. Privata eller idéburna aktörer som vill bygga samhällsfastigheter och hyra ut till staden, eller till privata utförare finns, men de upplever svårighet med olika kontakter inom staden och att hitta lämpliga tomter.

Under 2022 har socialförvaltningen i rollen som beställare gett Micasa fastigheter i uppdrag att utreda möjligheten att uppföra en friliggande bostad med särskild service LSS inom fastigheten, kvarter Tjårdalen 7, belägen inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds område.

Socialförvaltningen har också gett Micasa fastigheter i uppdrag att analysera bygggrätten för fastigheten Vilohemmet 2, belägen inom Farsta stadsdelsnämnds område, om det inom denna rymms en

friliggande gruppbostad LSS med sex lägenheter, gemensamhetsytor samt övriga ytor enligt funktionsprogrammet.

Privata etableringar

I staden finns idag tre leverantörer inom LOV, Stora Sköndal, Ersta Diakoni och OC LSS. Stora Sköndal driver tre enheter med totalt 18 platser, Ersta Diakoni driver en gruppbostad med totalt sex platser och OC LSS driver en servicebostad i Bromma med 11 platser.

I juni 2022 beslutade socialnämnden om förändringar i förfrågningsunderlaget Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9, LSS¹⁰ Uppdateringar har skett avseende friliggande grupp- och servicebostäder till att det geografiska området utökats från Stockholms stad till Stockholms län. Efter förändringen i förfrågningsunderlaget har en friliggande gruppbostad i privat regi inom LOV utanför kommunen tillkommit.

Branschråd

År 2020 startade branschrådet för utförare inom verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Branschrådet ska fungera som en kontaktyta mellan politiken, socialförvaltningen och utförarverksamheter inom stadens valfrihetssystem (enligt lagen om valfrihet, LOV). Samverkan är viktig för att ge de bästa förutsättningarna för att möta brukarnas behov, att nyttja stadens resurser. Branschrådets fokus är frågor på en strategisk nivå. Branschrådet har träffats två gånger under 2022 och leds av socialborgarrådet tillsammans med socialförvaltningen. Det har gått två år sedan branschrådet bildades och det är därför aktuellt med ett omval av representanter. Information om tillvägagångssätt vid omval skickas till samtliga LOV utförare.

Referensgrupp bostad med särskild service LSS

Då många frågor i branschrådet kom att handla om bostad med särskild service bildades en referensgrupp där dessa frågor behandlas separat.

¹⁰ Dnr 2.3.3-261/2022

Kostnader för lokaler

Utbyggnaden av omsorgsbostäder medför ekonomiska konsekvenser. Om det är kommun-koncernen som svarar för utbyggnaden blir det stora investeringsutgifter. Projektförutsättningarna varierar men en utgift om drygt 3 miljoner kronor, inklusive moms, per nybyggd lägenhet kan tjäna som grovt riktmärke för ett exempel med en friliggande gruppboende med sex lägenheter samt gemensamhets- och personalutrymmen. I de fall en ny bostad inrättas i ett flerbostadshus med bostadsrätt kan fastighetsnämndens förvärvskostnad för projekt i Stockholms innerstad uppgå till motsvarande drygt 6 miljoner kronor per lägenhet. Det är prioriterat att staden i alla led ska eftersträva så kostnadseffektiva projekt som möjligt. Det är alltid bättre om resurser kan komma verksamheterna till del i stället för att bindas i dyra lokallösningar.

För 2023 kan utifrån den av kommunfullmäktige beslutade pengersättningen beräknas en kompensation för lokalkostnader om 143 kronor per dygn och plats för gruppboende med särskild service för vuxna enligt LSS i privat regi. För serviceboende enligt LSS utgår sedan 2023 en ersättning om 44 kronor per dygn och plats för lokalkostnader. För gruppboende respektive stödboende i privat regi inom socialpsykiatri utgår ersättning för lokalkostnader om 60 kronor respektive 44 kronor per dygn och plats.

Nettohyreskostnad

För olika biståndsbedömda boendeformer uppstår en skillnad i kostnader mellan den hyra som nämnden betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende samt möjligheten att söka kompensation för så kallad omsorgsmoms. Normalt benämns denna skillnad som en *nettohyreskostnad*, *NHK*, som beräknas på årsbas per boendedygn. Det kan konstateras att kommunstyrelsen i samband med bedömning av olika omsorgsbostadsprojekt gett uttryck för att en NHK överstigande 300 kronor per dygn och plats är orimlig. I takt med att fler projekt byggprojekt genomförs ökar kunskapen om kostnadsbilden för utbyggnaden. Detta är värdefull kunskap för att utvärdera nyckeltal inom projekt och öka styrningen avseende lokalkostnadsutvecklingen i staden.

I årets boendeplan redovisar nämnderna för andra året i rad uppgifter om NHK per boendeenhet utifrån en teoretisk beläggning om 100 procent. Variationen är stor mellan olika boenden och kvaliteten på lämnade uppgifter är skiftande vilket har resulterat i ett relativt stort

bortfall. Med denna begränsning och med en försiktig tolkning indikerar materialet ändå ett medelvärde för ingående gruppbestäder om cirka 60 kronor per boendedygn. Det kan relateras till den nuvarande beräknade peng- ersättningen om 143 kronor per dygn. Med hänsyn till att det i princip aldrig råder 100 procents beläggning, samtidigt som underlaget har vissa brister, så kan inte uteslutas att den nuvarande ersättningen är adekvat.

Avsikten är att i kommande års planer fortsätta utveckla redovisningen av NHK för de olika ingående boendeformerna, till exempel med stöd av tydligare anvisningar och rapportering via stadens hyresadministrativa system LOIS. Det är viktigt att kunna kvalitetssäkra dessa uppgifter för att bland annat kunna relatera till olika ersättningsnivåer för lokalkostnaderna.

Hyresutveckling

Hyressättningen mellan staden och Micasa gällande nya gruppbestäder LSS/SoL sker inom ramen för det samverkansavtal som finns mellan parterna. En teknik som används är att vissa kostnader betalas som särskilda hyrestillägg vanligtvis under 20 år. I takt med att hyrestilläggen amorteras och skrivs av så bör stadens kostnader avseende dessa poster successivt sjunka. Detta till skillnad från mer marknadsbaserade externa inhyrningar som normalt har en generell tendens till enbart ökande hyreskostnader över tiden.

Under 2021 har fastighetsnämnden träffat en förhandlingsöverenskommelse med Hyresgästföreningen Region Stockholm avseende hyressättning av sådana bostadslägenheter som staden hyr ut i andrahand till brukare där tidigare sådan förhandlingsordning saknats. Cirka 1 200 lägenheter berörs varav många är omsorgsbostäder. I och med detta kan hyressättningen kvalitetssäkras samtidigt som att administrationen av hanteringen underlättas. Sedan tidigare har staden beaktat tillgången till gemensamhetsutrymmen i den egna hyressättningen av bostadslägenheter i specifikt gruppbestäder som hyrs ut i andrahand. Genom den nya förhandlingsöverenskommelsen med Hyresgästföreningen kan det inte uteslutas en möjlighet att i en förlängning pröva en hyressättning som även beaktar gemensamhetsutrymmen i servicebostäder och stödboenden.

Nämndens NHK påverkas starkt av de hyresintäkter som de boende betalar. Hyran för en lägenhet i ytterstaden kan vara relativt låg jämfört med en dito i innerstaden. Det finns lägenheter i gruppbestäder enligt LSS i innerstaden där hyran för en lägenhet uppgår till cirka 12 000 kronor per månad. Denna nivå kan vara kännbar för ett

enpersonshushåll. Utöver direkt NHK för ett boende kan även indirekta kostnader tillkomma för staden eller nämnden som rör lokalerna. Exempel vara kommunalt bostadstillägg, KBF, och förbehållsbelopp som kan påverkas av den enskildes betalningsförmåga kopplat till bostadshyresnivån.

En annan omständighet som har stor påverkan på lokalkostnaderna är utformningen av till exempel gruppbestäder. Möjligheten att givet önskad funktionalitet bygga areaeffektivt och inte belasta projekt med överytor måste alltid utnyttjas. Detta gäller särskilt gemensamma areor och personalutrymmen som inte genererar hyresintäkter på samma sätt som de enskilda bostadslägenheterna.

Bidrag för att underlätta utbyggnaden

Kommunfullmäktige har beslutat om olika stimulansbidrag för att underlätta utbyggnaden av bostäder för berörda målgrupper. Ett av dessa bidrag, ”Bidrag för merkostnader för ny gruppbestadsplats enligt LSS och SoL”, utgår till stadsdelsnämnderna med 340 kronor per dygn under högst tre år per ny plats i en gruppbestad. Det är en ökning med 90 kronor per boendedygn sedan 2022. Detta bidrag utgår även till enskilt drivna verksamheter inom LOV. Genom bidraget finns det en möjlighet att betala vissa kostnader i ett projekt genom att överenskomma med en fastighetsägare om riktade hyrestillägg under dessa tre år. Därefter kan hyreskostnaderna reduceras motsvarande när bidraget upphör. Räknat på en gruppbestad med sex lägenheter motsvarar bidraget ett värde om totalt cirka 2,2 miljoner kronor för nämnderna och det samma för enskilt driven verksamhet.

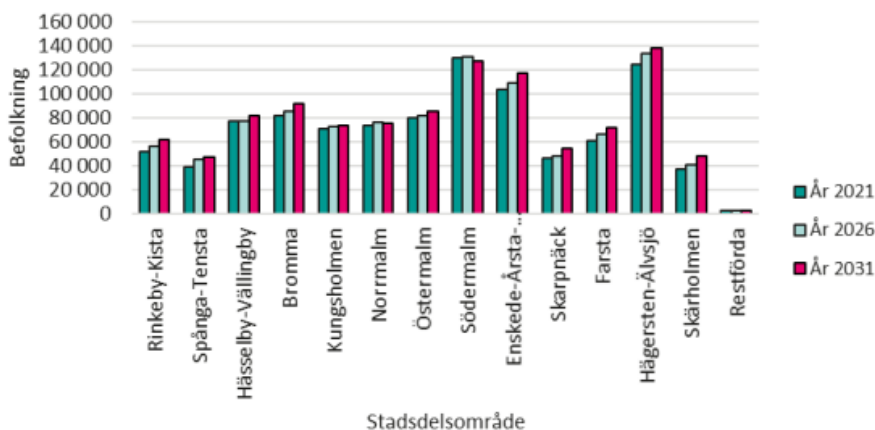
Stadens framtida behov av bostäder med särskild service

Befolkningsprognos i Stockholm stad fram till 2030

I slutet av 2021 hade staden 976 770 invånare.¹¹ De senaste tio åren har folkmängden i Stockholms stad ökat med 114 500 personer. Under de närmsta tio åren prognostiseras befolkningen öka med 95 000 personer. År 2024 väntas antalet i befolkningen ha passerat en miljon. Befolkningsökningen väntas bli som störst i slutet av prognosperioden. År 2031 beräknas befolkningen i Stockholm stad uppgå till 1 074 000

¹¹ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2022

personer. Av den befolkningsökning som prognostiseras för staden väntas 158 000 invånare bo i nyproducerade bostäder som planeras bli färdigställda under de kommande tio åren.

Tabell 3. Stadsdelsområdenas folkmängd 2021, 2026 och 2031

Stadsdelsområdenas befolkningsstruktur präglas av bostädernas ålder och av fördelningen mellan flerbostadshus och småhus. Större förändringar under prognosperioden har oftast ett samband med bostädernas ålder. Till exempel ökar antalet barn mest i områden där nyproduktion förväntas vara hög under prognosperioden, eller där nya bostäder byggts de senaste åren, som i Hägersten-Älvsjö, Östermalm och Bromma.

Behovsprognos för bostad med särskild service

Sweco har på uppdrag av socialförvaltningen i Stockholm stad tagit fram en ny prognos¹² för behovet av bostäder med särskild service (BSS) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri baserade på uppgifter i stadens sociala system i oktober 2022. Prognosperioden i sträcker sig 10 år framåt i tiden och omfattar åren 2023-2032. Prognosen visar det uppskattade behovet av bostäder med särskild service både per stadsdelsregion och för staden totalt.

Sweco har vid sex tillfällen tagit fram en prognos för bostad med särskild service. Prognosmodellen för att prognostisera behovet av bostäder med särskild service (BSS) inom de båda verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) och socialpsykiatri (PS) utarbetades av Sweco under 2014. Därefter har prognosen

¹² Prognos bostäder med särskild service 2023-2032, Sweco

uppdaterats varje år under perioden 2017–2022. I samband med uppdateringen 2017 gjordes en justering av modellen. Från att tidigare ha prognostiserat antalet verkställda insatser avser prognosen numera antalet personer som väntas få beslut om bostad med särskild service. I årets prognos har modellen justerats något vad det gäller reglerna för utflöde. Från år 2021 och framåt redovisas två olika prognoser, en som visar antalet som väntas få sin insats verkställd och en som visar antalet personer som väntas få beslut om bostad med särskild service.

Prognosmodell

I årets prognos konstaterades att de boende till stor del kan ses som en stock av personer som åldras och att inflödet sker i vissa åldrar som har varit i stort sett desamma under hela den studerade perioden. Baserat på detta mönster valdes i 2014 års prognos en modell där prognosen utgår från en stock av boende och där det sker ett tillskott av personer baserat på ett inflöde som andel av befolkningen och ett utflöde som en andel av de boende. Även för årets prognos används samma modell.

Prognosen utgår från den samling av personer med verkställda och ej verkställda beslut om bostad med särskild service som fanns i respektive verksamhetsområde den 30 september år 2022. I modellen antas dessa i huvudsak bo kvar och åldras ett år för varje år i prognosen. För verksamhetsområdet socialpsykiatri ingår även de som finns registrerade på intresseanmälningslistan samt personer med hem för vård eller boende (HVB) beslut (som löper över minst 365 dagar) i samling av personer som fanns 30 september 2022. Det saknas dock tillräcklig information om hur dessa grupper förändras, det vill säga flödar in och ut. Därmed hålls dessa grupper konstanta under prognosperioden.

I år har Sweco tagit fram två alternativa prognoser. Det som skiljer de båda prognoserna åt är inflödet. I den ena prognosen baseras inflödet på samtliga beslut, det vill säga inflödet är konstruerat på samma sätt som de prognoser som togs fram under åren 2017-2020. Denna prognos ger det uppskattade behovet av bostad med särskild service om alla som får ett beslut om bostad med särskild service (BSS) eller hem för vård eller boende (HVB) också flyttar in i en bostad med särskild service. En del av de beslut som fattas verkar dock aldrig verkställs. Därför har även en alternativ prognos tagits fram där inflödet baseras på inflödet till verkställd insats. Det senare alternativet med inflöde till insats motsvarar 2014 års prognos och visar antalet insatser som väntas verkställas under prognosperioden. Det finns dock en risk att denna prognos underskattar behovet då verkställandet av

insatser delvis antas hänga samman med tillgång till bostäder och stadens möjlighet att verkställa beslut.

Antalet personer som är i behov av bostad med särskild service utgör ett fåtal av befolkningen vilket innebär att det är ett relativt litet dataunderlag som prognosen och dess antaganden baseras på. För att få stabila in- och utflödesrisker, och därmed också minska slumpens inverkan, är det därför av värde att basera riskerna på flera år. Inflödet i 2022 års prognos grundas på ett genomsnitt av åren 2013–2021, vilket kan jämföras med 2021 års prognos då inflödet baserades på åren 2013-2020. Att inflödet i årets prognos baseras på ytterligare ett år innebär i princip ett något minskat inflöde jämfört med föregående års prognos. Utflödet baseras på åren 2014–2021. Även detta är en förändring jämfört med 2021 års prognos då utflödet baserades på åren 2014–2020.

Metod för prognostisering av behov av bostäder

Prognosen syftar till att beräkna behovet av bostäder med särskild service för åren 2023–2031. Behovet prognostiseras för verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri var för sig, då behov, inflöde och utflöde till bostäder skiljer sig åt mellan områdena. För verksamhetsområdet socialpsykiatri görs även en separat prognos för de som har beslut om hem för vård eller boende men som bedöms ha ett långvarigt behov av bostad.

Föregående års prognos

Funktionsnedsättning

I 2021 års prognos beräknades det totala antalet personer med behov av bostad med särskild service uppgå till 1 886 år 2022. Detta kan jämföras med det faktiska utfallet på 1 862 personer. Prognosen för verksamhetsområdet funktionsnedsättning överskattade därmed antalet med 24 personer (motsvarande 1,3 procent). Utvärderingen visar att inflödet till bostad med särskild service varit jämförelsevis lågt sedan september 2021, vilket förklarar varför prognosen överskattar antalet i årets prognos.

I årets prognos är inflödesrisken något lägre jämfört med föregående års antagande. Detta förklaras av att risken nu även inkluderar 2021 års inflöde som även det låg lägre är vad det varit historiskt.

Socialpsykiatri

I 2021 års prognos beräknades det totala antalet personer med i behov av bostad med särskild service inom verksamhetsområdet socialpsykiatri uppgå till 171 år 2022. Detta är endast en person fler än vad det faktiska utfallet visar för 2022. I 2021 års prognos valde Sweco i samråd med Socialförvaltningen att utvidga prognosens målgrupp till att även innefatta personer som stod på intresseanmänningslistan inom bostad med särskild service samt personer som bor på hem för vård eller boende och bedöms ha ett behov av ett långvarigt boende.

Den 30 september 2021 fanns det 26 personer som stod på intresseanmänningslistan men som saknade beslut om bostad med särskild service. Då det saknades tillräcklig information om hur personer tillkommer och faller ifrån listan gjordes inga specifika antaganden om in- och utflöde för denna grupp utan gruppen hölls konstant under hela prognosperioden. I faktiska utfallet visar en liten ökning, motsvarande tre personer, av antalet personer som står på intresseanmänningslistan och saknar beslut om bostad med särskild service. Gruppen som antas ha beslut om hem för vård eller boende (som löper över minst 365 dagar) men som samtidigt inte står på intresseanmänningslistan eller har ett ej verkställt beslut om bostad med särskild service beräknades uppgå till 74, år 2022 enligt föregående års prognos. Detta är 12 personer fler än vad det faktiska utfallet visar för år 2022. En möjlig förklaring till att prognosen överskattar antalet som antas få beslut om hem för vård eller boende är att inflödet i prognosen baseras på samtliga individer som antas få ett beslut om hem för vård eller boende som löper över minst 365 dagar. Vissa av dessa personer bör dock rimligen redan stå på intresseanmänningslistan för bostad med särskild service alternativt ha ett ej verkställt beslut om bostad med särskild service. Dessa bör räknas bort från inflödet till hem för vård eller boende, vilket inte görs i 2021 år prognos.

Boende i bostad med särskild service 2022

Den 30 september 2022 var det 1 949 personer som bodde i en bostad med särskild service. Utöver de 1 949 personerna som bodde i bostad med särskild service sista september 2022 fanns det ytterligare 83 personer som hade ett beslut om insats men som ännu inte har fått sitt beslut verkställt.

Funktionsnedsättning

Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är bedömningen att antalet som bor på bostad med särskild service och antalet ej

verkställda beslut ger en relativt god bild av behovet. Den 30 september 2022 bodde det totalt 1 798 personer i bostad med särskild service och ytterligare 64 personer hade ett ej verkställt beslut om bostad med särskild service. Det innebär att det totala behovet av bostad med särskild service inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning uppgår till 1 862 personer, se Diagram 1.

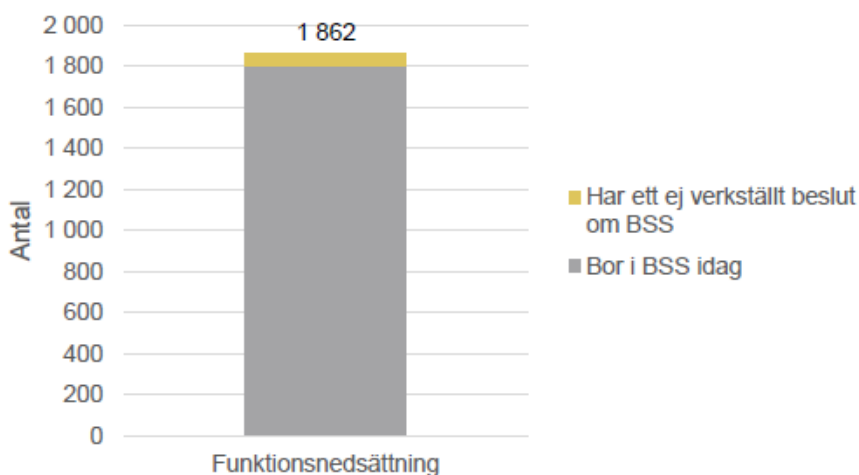

Diagram 1 Behov av bostad med särskild service per 30 september 2022 inom funktionsnedsättning

Det har även framkommit att det kan finnas personer inom verksamhetsområdet som idag har andra typer av boendeinsatser som har beviljats enligt socialtjänstlagen men som skulle ha behov av bostad med särskild service. I dagsläget saknas det dock tillräcklig information om denna målgrupp för att de ska omfattas av prognosen. Vidare är det även möjligt att det finns personer registrerade på intresseanmälningslistan som har ett aktuellt behov, men som inte har kunnat identifieras i och med att de saknar beslut om bostad med särskild service.

Socialpsykiatri

Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri är socialförvaltningens bedömning att det inte räcker med att studera antalet verkställda och icke verkställda beslut för att få en uppfattning av det totala behovet av bostad med särskild service. Dels finns det personer som är registrerade på verksamhetsområdets intresseanmälningslista men som saknar beslut om bostad med särskild service, dels finns det personer som idag bor på hem för vård eller boende och som saknar beslut om bostad med särskild service trots att de bedöms ha ett långvarigt behov

av boende. Om hänsyn tas till dessa fyra grupper uppgår det totala behovet idag till 261 personer, se diagram 2. Av det totala behovet är det 151 personer, motsvarande 60 procent, som idag bor på bostad med särskild service.

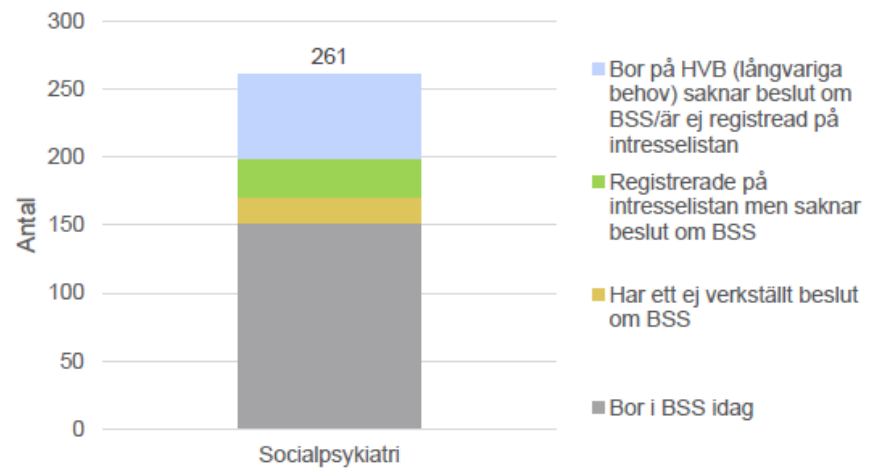

Diagram 2 Behov av bostad med särskild service per 30 september 2022 inom socialpsykiatri

Prognos för behovet av bostad med särskild service

Stadens planeringsregioner

Sedan 2019 prognostiseras behovet av bostad med särskild service både för hela staden samt uppdelat på stadens fyra planeringsregioner. Planeringsregionerna delar in stadsdelsförvaltningen i fyra områden - Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra söderort. Se Tabell 4 för vilka stadsdelar som ingår i respektive planeringsregion. Utöver stadens fyra planeringsregioner finns det även ett antal personer som har socialförvaltningen som biståndsbeslutande förvaltning. Den 30 september 2021 uppgick dessa till 42 personer inom funktionsnedsättning och 7 personer inom socialpsykiatri. Ingen separat prognos presenteras för denna grupp utan de antas uppgå till 42 respektive 7 personer under hela prognosperioden. Prognosen presenteras nedan uppdelat på verksamhetsområdena funktionsnedsättning respektive socialpsykiatri.

Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra söderort
Kungsholmen	Rinkeby- Kista	Skärholmen	Skarpnäck
Norrmalm	Spånga- Tensta	Hägersten- Älvsjö	Farsta
Östermalm	Hässelby- Vällingby		Enskede- Årsta-Vantör
Södermalm	Bromma		

Tabell 4. Stadsdelar som ingår i respektive planeringsregion.

Funktionsnedsättning

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. För detta verksamhetsområde har två olika prognoser tagits fram, se Diagram 3. Den första och något högre prognosen visar antalet som väntas få beslut om bostad med särskild service. Denna prognos beskriver behovet av bostad med särskild service om alla som får ett beslut också får sin insats verkställd. Baserat på de analyser som gjorts av datamaterialet framgår dock att besluten inte alltid verkställs. Därför har även en andra prognos tagits fram som visar antalet som väntas få sin insats verkställd. Antalet personer som väntas få beslut om bostad med särskild service beräknas öka från 1 862 år 2022 till 2 300 år 2032. Antalet personer som hade en verkställd insats uppgick till 1 798 år 2022 och väntas öka till cirka 2 180 år 2032. Det motsvarar en genomsnittlig ökning på 44 respektive 38 personer per år.

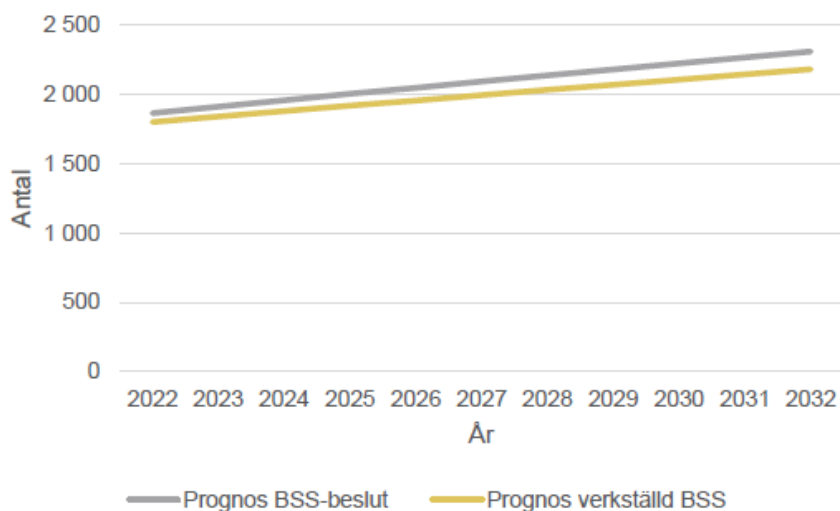
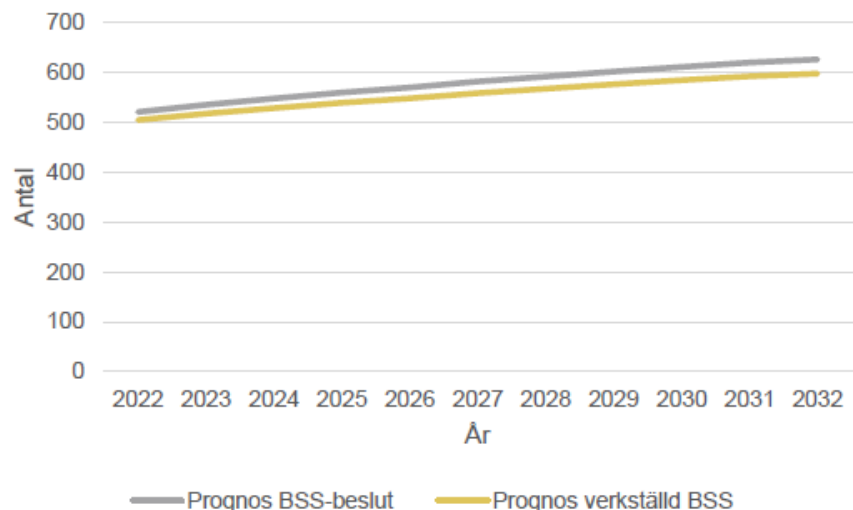

Diagram 3. Antal personer med behov av bostad särskild service inom funktionsnedsättning 2023-2032. Avser staden totalt.

För verksamhetsområdet funktionsnedsättning har samtliga fyra planeringsregioner en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Detta gäller oavsett om man studerar antalet som väntas få beslut om bostad med särskild service eller antalet som väntas få sin insats verkställd, se Diagram 4-Diagram 7. Snabbast utveckling förväntas ske i Västerort där antalet som väntas få beslut om bostad med särskild service beräknas öka från 490 personer år 2022 till cirka 630 personer år 2032. Därefter följer Östra söderort där behovet ökar från 450 till nästan 570 personer mot slutet av prognosperioden. Att ökningstakten är som högst i dess områden kan förklaras av att Västerort och Östra söderort också har den starkaste utvecklingen av befolkningen i åldrarna 20–25 år, åldrar då inflödet till bostad med särskild service är som högst inom funktionsnedsättning. För Innerstaden och Västra söderort beräknas ökningstakten vara något

lägre, här ökar antalet från 527 till 640 personer respektive 368 till 440 personer under prognosperioden. Enligt stadens befolkningsprognos förväntas Innerstaden ha en svagare utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner, vilket bidrar till att Innerstaden är den region med lägst utvecklingstakt i prognosen över bostad med särskild service. I Innerstaden kan den lägre utvecklingstakten av behovet av bostad med särskild service även förklaras av inflödet generellt sett är lägre i regionen jämfört med övriga planeringsregioner.

Diagram 4. Antal personer inom funktionsnedsättning med behov av bostad med särskild service. Avser Innerstaden.

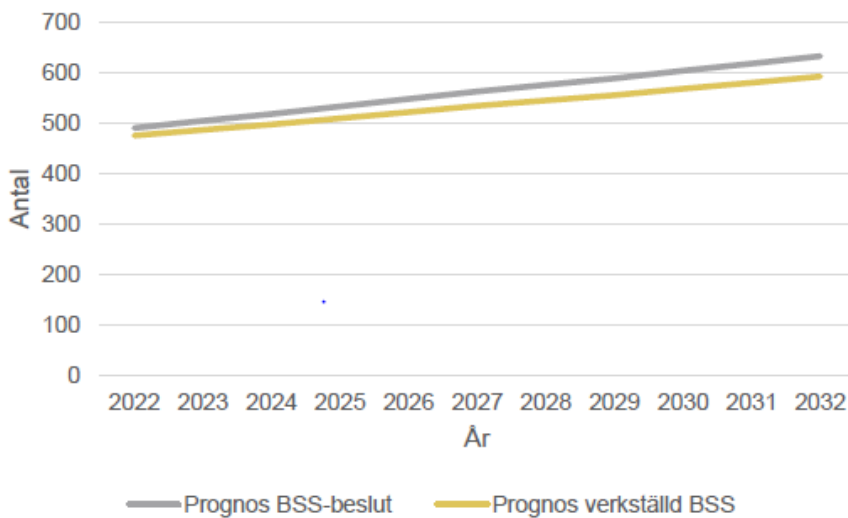

Diagram 5. Antal personer inom funktionsnedsättning med behov av bostad med särskild service. Avser Västerort.

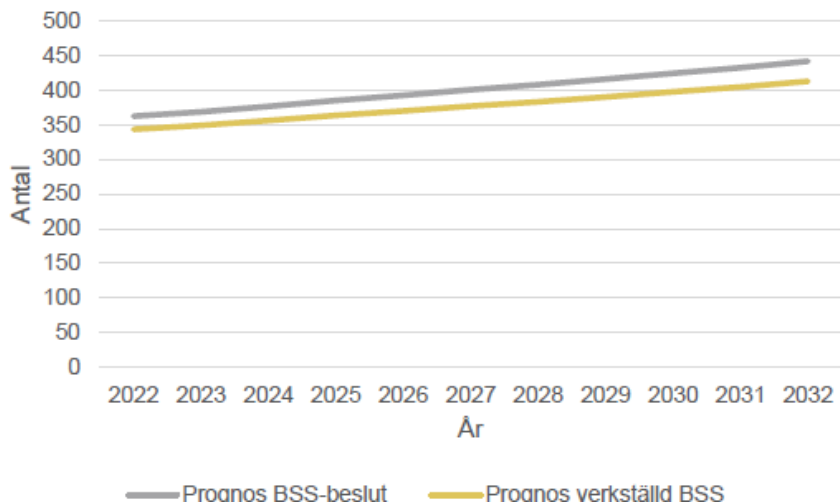

Diagram 6. Antal personer inom funktionsnedsättning med behov av bostad med särskild service. Avser Västra Söderort.

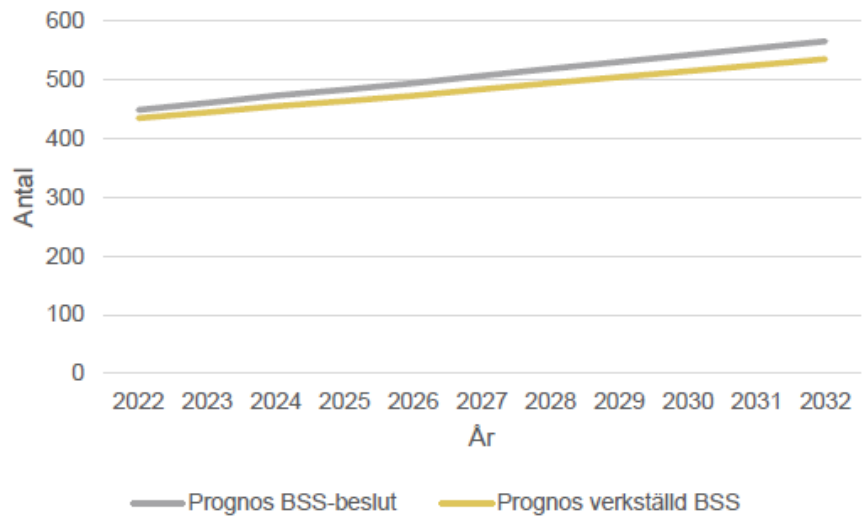

Diagram 7. Antal personer inom funktionsnedsättning med behov av bostad med särskild service. Avser Östra Söderort

Socialpsykiatri

Även för verksamhetsområdet socialpsykiatri har två prognoser tagits fram, en som visar antalet personer som väntas få beslut om bostad med särskild service och en som visar antalet personer som väntas få sin insats verkställd, se Diagram 8. Antalet personer som väntas få beslut om bostad med särskild service beräknas öka från 170 till 197, medan antalet som väntas få sin insats verkställd uppgår till 151 år 2022 och väntas öka till 177 vid prognosperiodens slut. I snitt motsvarar det en ökning med tre personer per år under perioden 2023–2032.

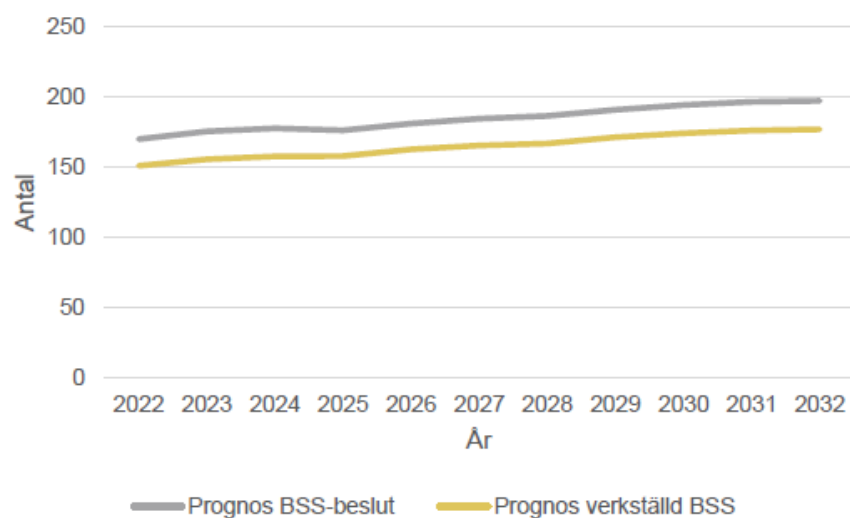

Diagram 8. Antal personer med behov av bostad särskild service inom socialpsykiatri 2023-2032. Avser staden totalt.

Om hänsyn endast tas till de som väntas få beslut om bostad med särskild service har Innerstaden och Västra söderort en relativt likartad utveckling under prognosperioden. För dessa två regioner ökar behovet under nästan hela prognosperioden, 2023–2032, även om ökningstakten avtar för Innerstaden under prognosperiodens andra halva. I Östra söderort förändras behovet relativt lite under prognosperioden, medan det väntas minska något i Västerort. Att Västerort har en avvikande utveckling kan förklaras av åldersstrukturen hos de boende i dagsläget. Dels befinner sig relativt många i åldrarna 60 år och äldre, vilket innebär att en relativt stor andel i Västerort kommer att åldras ut ur målgruppen för prognosen som stäcker sig till 64 år. Dels är antalet i åldrarna 40 år och yngre, där utflödesrisken är högre, relativt många. Detta tillsammans med att Västerort har en jämförelsevis låg andel som inflyddar in i bostad med särskild service bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen för Västerort. När hänsyn även tas till de personer som står på intresseanmälningslistan eller väntas få beslut om hem för vård eller boende förändras inte ökningstakten i och med att dessa grupper antas vara oförändrade till antalet under hela prognosperioden. Värt att notera är dock att Västerort är den planeringsregion som tycks tillgodose behovet av bostad med särskild service i störst utsträckning, 68 procent av den totala gruppen i behov av bostad med särskild service är boende i bostad med särskild service. Detta kan jämföras med Västra och Östra söderort där omkring hälften av den totala gruppen i behov av bostad med särskild service bor i bostad med särskild service.

I följande fyra diagram redovisas antalet som väntas ha behov av bostad med särskild service för respektive planeringsregion då hänsyn tas till såväl bostad med särskild service, intresseanmälan samt hem för vård eller boende med långvariga behov.

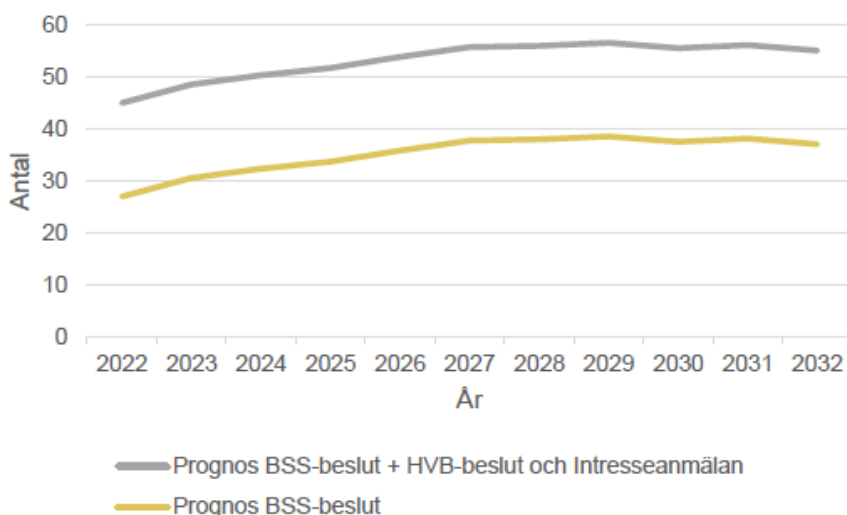

Diagram 9. Antal personer inom socialpsykiatri som har ett behov av bostad med särskild service. Avser innerstaden

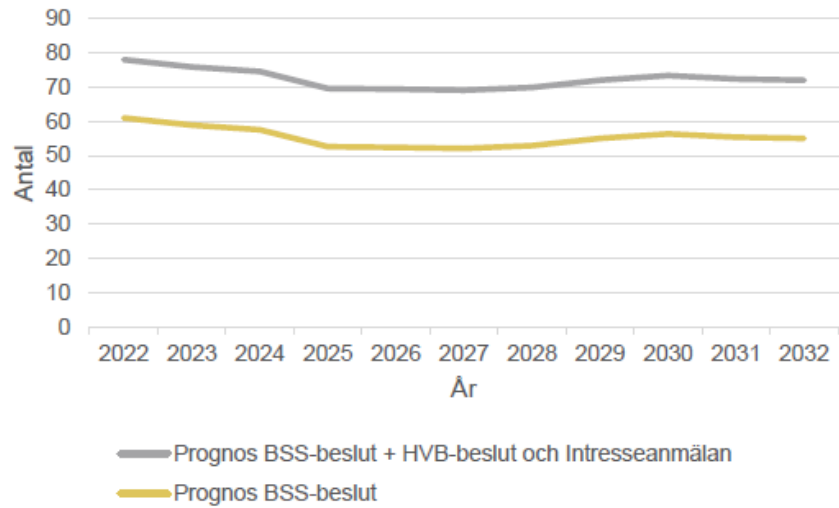

Diagram 10. Antal personer inom socialpsykiatri som har ett behov av bostad med särskild service. Avser Västerort.

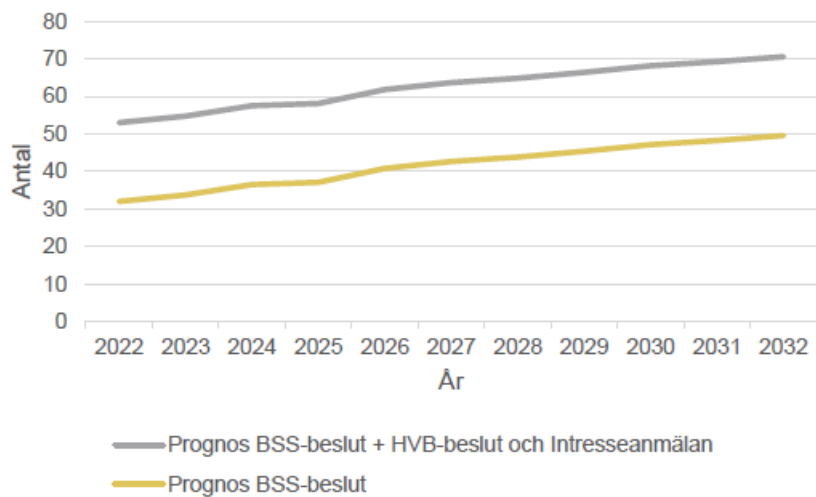

Diagram 11. Antal personer inom socialpsykiatri som har ett behov av bostad med särskild service. Avser Västra Söderort.

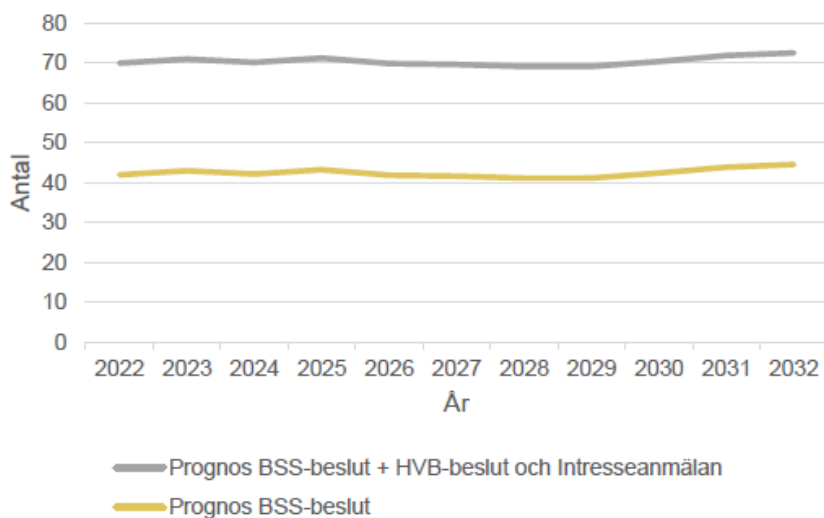

Diagram 12. Antal personer inom socialpsykiatri som har ett behov av bostad med särskild service. Avser Östra Söderort.

Regionernas boendeplaner

Nedan finns en sammanfattning av regionernas fyra boendeplaner för 2023-2033. Respektive stadsdelsnämnd har fattat beslut om den regionala planen. Eventuella yttranden från respektive stadsdelsnämnd redovisas under regionens rubrik summering.

Västerort

Region *Västerort* består av stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Bromma och Hässelby-Vällingby. *Västerort* är den näst största stadsdelsregionen sett till folkmängd med 250 660 invånare 2022. Region *Västerort* bedöms öka i befolkningsmängd med omkring 10 procent fram till utgången av 2032¹³

Befintliga boenden

I region *Västerort* finns sammanlagt 422 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är 33 fler lägenheter än föregående år. Under 2022 har det öppnats en ny gruppbostad SoL med 20 lägenheter samt sju lägenheter i servicebostad LSS i Spånga-Tensta. Ytterligare tre lägenheter har under 2022 tillkommit i Rinkeby-Kista.

¹³ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2022

Verksamhetens inriktning befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav personkrets 1 (LSS), därav personkrets 2 (LSS) och därav SoL. Avser västerort.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Personkrets 1, LSS	Personkrets 2, LSS	SoL
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	10	10		0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	76	76		0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	155	155		0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	91	91		0
Kategori E, Gruppboend SoL	90	0		90
Lägenheter totalt	422	332		90

Tabell 4. Antal lägenheter i befintliga boenden. Avser Västerort.

Regiform

Region *Västerort* har sammanlagt 318 lägenheter (43 boenden) av totala 422 lägenheter (58 boenden) i egen regi. 98 lägenheter (14 boenden) drivs på entreprenad och sex lägenheter (en bostad) drivs i privat regi.

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser västerort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt	Egen regi	Entreprenad	Privat	Uppgift
Kategori A, Gruppboend LSS	10	5	5	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS	76	48	22	6	0
Kategori C, Gruppboend LSS	155	119	36	0	0
Kategori D, Serviceboend LSS	91	76	15	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	90	70	20	0	0
Lägenheter totalt	422	318	98	6	0

Tabell 5. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Västerort.

Avveckling

Region *Västerort* har inte avvecklat några boenden med särskild service under 2022.

Tomma lägenheter

Region *Västerort* har totalt haft sju lägenheter inom LSS och SoL som har stått tomma i mer än tre månader under 2022. Det är tre färre lägenheter som har stått tomma jämfört med föregående år då antalet var 10. Orsaker till att lägenheter ibland står tomma i mer än tre månader är att det kan ta tid att tillsätta en ledig plats som uppstår i en befintlig bostad. Om den första brukaren som erbjuds platsen dröjer med att svara på erbjudandet och sedan tackar nej, dröjer det tills nästa brukare får erbjudande och svarar. Orsakerna till att brukare tackar nej

till erbjudanden varierar men kan till exempel handla om gruppboendens eller serviceboendens geografiska läge.

Individuella avtal

Inom region *Västerort* finns sammanlagt 156 boendeplaceringar av vuxna personer med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en ökning med 23 individuella avtal sedan föregående boendeplan. Av dessa 156 placeringar bedömer region *Västerort* att majoriteten av personerna, 105 individer, skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. 51 av personerna bedöms dock ha så särskilda behov att deras behov inte kan tillgodoses inom stadens valfrihetssystem. Det kan exempelvis handla om behov av att bo i en lugnare och/eller lantlig miljö eller att personalen på boendet behöver ha en särskild kompetens som inte finns inom valfriheten (LOV).

Stadsdelsförvaltningarnas bedömningar om hur många som inte kan flytta tillbaka till ett boende inom LOV varierar kraftigt. Exempelvis bedömer Spånga-Tensta att 70 procent av personer placerade på individuella avtal inte kan flytta tillbaka inom LOV medan Hässelby-Vällingby bedömer att sju procent inte kan flytta tillbaka.

Individuella avtal - barn

Inom region *Västerort* finns sammanlagt 21 boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal. Det finns ingen jämförande siffra från föregående år då kartläggningen av barnboenden inte ingick i boendeplanen. Av dessa 21 placeringar bedömer region *Västerort* att knappt hälften skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarar den enskildes behov. 12 av de placerade barnen bedöms ha sådana behov som inte kan tillgodoses inom LOV, exempelvis på grund av behov av särskilt stöd, miljöfaktorer eller skolgång utanför Stockholm. Det finns få barnboenden inom LOV i staden och de boenden som finns är inriktade mot grava funktionsnedsättningar. För barn med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter saknas möjligheter att placera inom LOV. Kötiden är ofta lång.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal vuxna och barn med individuella avtal.	
Avser västerort.	
	Antal personer
Vuxna kategori A, Gruppboad LSS ytkrävande	10
Vuxna kategori B, Gruppboad LSS friliggande	21
Vuxna kategori C, Gruppboad LSS normal tillgänglighetsanpassning	61
Vuxna kategori D, Serviceboad LSS eller SoL	34
Vuxna kategori E, Gruppboad SoL Totalt	30
Vuxna kategori E, Gruppboad SoL därav funktionsnedsättning	8
Vuxna kategori E, Gruppboad SoL därav socialpsykiatri	22
Vuxna totalt	156
Barn totalt	21
Personer totalt	177

Tabell 6. Antal personer med individuella avtal. Avser Västerort.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Västerort* var den faktiska kostnaden för vuxna som bor med individuella avtal 506 634 kronor per dygn (421 701 kronor år 2021). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 403 762 kronor per dygn (384 867 kronor år 2021) vilket gör att region *Västerort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör vuxna med 102 872 kronor per dygn (36 834 kronor år 2021). Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal 2022 var 103 823 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 66 532 kronor per dygn, vilket gör att region *Västerort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 37 291 kronor per dygn. Särskild redovisning är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning. skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel personer som skulle kunna placeras inom LOV.			
Avser västerort.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	177	156	21
Antalet personer som inte skulle kunna placeras inom LOV pga. särskilt behov av stöd eller	63	51	12
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	610457	506634	103823
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	470294	403762	66532
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	140163	102872	37291
Andelen personer som skulle kunna placeras inom LOV	64%	67%	43%

Tabell 7. Befintliga individuella avtal i Västerort, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

Inom region *Västerort* pågår 44 nybyggnadsprojekt i olika skeden och med olika beslutsstatus. De 44 projekten avser både boendekategorier enligt SoL och LSS och omfattar totalt 344 lägenheter. Många av projekten är i ett idéskede och uppskattningarna för när projekten beräknas vara klara är därför preliminära och osäkra. Totalt 58 av de totalt 344 lägenheterna har en säkrare tidplan och är i ett genomförande- eller byggskede. I årets boendeplan redovisar region *västerort* fyra färre projekt än föregående år då antalet var 48. Två projekt har färdigställts under 2022 och två projekt har avbrutits på grund av ändringar i detaljplaner eller andra skäl.

Årtal då pågående projekt beräknas vara klara											
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.											
Avser västerort.											
	Västerort										
	Totalt antal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	18	0	0	6	0	0	0	0	0	0	12
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	226	12	42	35	18	6	48	6	12	6	41
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	82	0	12	10	0	12	20	10	12	0	6
Kategori E, Gruppbofastad SoL	12	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter	344	12	54	63	18	18	68	16	24	6	65

Tabell 8. Antal pågående projekt i Västerort och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2032 per stadsdelsförvaltning;

Rinkeby-Kista

Rinkeby-Kista har åtta pågående nybyggnadsprojekt varav tre är i genomförande- eller byggskede, två gruppbofastäder LSS med normal tillgänglighetsanpassning som väntas vara klar under 2023 och 2024

samt en gruppbofastad SoL som väntas vara klar under 2025. Övriga fem nybyggnadsprojekt är i idéstadiet eller inriktningsskedet.

Spånga-Tensta

Spånga-Tensta har 12 pågående nybyggnadsprojekt varav tre projekt är i genomförande- eller byggskede, två gruppbofastäder LSS som väntas vara klara under 2024 samt en servicebofastad LSS som väntas vara klar under 2025. Planerna på att tillskapa en friliggande gruppbofastad på Solhem har tidigare rapporterats i boendeplanen. Detta projekt har avbrutits på grund av att platsen inte bedömts som lämplig.

Hässelby-Vällingby

Hässelby-Vällingby har sju pågående nybyggnadsprojekt varav ett är i ett genomförandeskede, en gruppbofastad LSS med normal tillgänglighetsanpassning som väntas vara klar under 2023. Fem nybyggnadsprojekt är i idéstadiet eller inriktningsskedet. Under 2022 avbröts ett projekt som rapporterats tidigare vid namn Medsolsbacken då detaljplanen stoppades. Förvaltningen har påbörjat en översyn av om det är möjligt att bygga om en befintlig förskola till LSS-boende på Friherregatan sju i Hässelby.

Bromma

Bromma har 17 pågående nybyggnadsobjekt, varav ett är i ett genomförandeskede, en gruppbofastad LSS med normal tillgänglighetsanpassning som väntas vara färdigställd under 2024. Övriga 16 projekt är i ett idé- eller inriktningsskede.

Pågående projekt - Barn

Inga av stadsdelsförvaltningarna har pågående projekt som gäller bofastad med särskild service för barn enligt 9 § 8 LSS.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Det uppskattade behovet utgår från befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning, placeringar i andra insatser inom LOV. Utifrån region *Västerorts* samlade behovsuppskattning bedöms gruppbofastad LSS med normal tillgänglighetsanpassning vara den boendekategori som det finns störst

behov av. Sammantaget bedöms behovet till 151 lägenheter i boendeformen fram till 2032. Regionen bedömer även att det finns ett stort kommande behov av servicebostäder LSS, uppskattningen av behovet uppgår till 81 lägenheter fram till 2032. Region *Västerort* bedömer sammantaget det kommande behovet av servicebostad SoL till 13 lägenheter.

Uppskattat behov år 2032			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2032 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2032. Avser västerort.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2032 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2032, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	28	10	18
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	86	76	10
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	306	155	151
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL totalt	185	91	94
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	81
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL (socialpsykiatri)	-	-	13
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	116	90	26
Antal lägenheter totalt	721	422	299

Tabell 9. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Västerort 2031.

Slutsatser, summering

- I region *Västerort* finns sammanlagt 422 lägenheter i bostad med särskild service. Det är en ökning med 33 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Region *Västerort* har sammanlagt haft sju lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2021.
- Inom region *Västerort* finns sammanlagt 156 boendeplaceringar som gäller vuxna i form av individuella avtal, vilket är en ökning med 23 individuella avtal sedan föregående boendeplan.
- Inom region *Västerort* finns sammanlagt 21 boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 36 834 kronor per dygn år 2021 till 102 872 kronor per dygn år 2022.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn uppgår till 37 291 kronor per dygn år 2022.
- I *Västerort* pågår 44 projekt under prognosperioden.

- Totalt tillkommer det 344 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med 3 lägenheter från föregående års boendeplan.
- Region *Västerort* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2032 till 151 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Regionens analys

Sweco prognostiserar att ökningen av antalet verkställda beslut inom SoL och LSS totalt kommer att motsvara behov av ytterligare 110 lägenheter. Uppskattningen motsvarar en ökning av antalet verkställda beslut (117 individer) inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning och en minskning av antalet verkställda beslut (minus sju individer) inom socialpsykiatri. Läggs de barn och vuxna till, som är placerade inom individuella avtal (114 individer), och som bedöms kunna flytta till boenden inom stadens valfrihetssystem så blir det kommande behovet totalt 224 lägenheter. Ställt mot antalet lägenheter i pågående projekt (309 lägenheter) skulle det innebära ett överskott om 85 lägenheter. Om utgångspunkten tas i förvaltningarnas uppskattade behov så är de högre, och tillsammans med individuella avtal, så behöver totalt 413 lägenheter tillkomma under perioden. Ställt mot antalet lägenheter i pågående projekt skulle det innebära ett underskott om 104 lägenheter år 2033.

Bedömningen om region *Västerort* kommer att ha ett över- eller underskott av lägenheter i bostad med särskild service beror på om utgångspunkten tas i Swecos prognos eller förvaltningarnas uppskattade behov. Skillnaden mellan de olika bedömningarna visar att det är svårt att dra slutsatser på helheten och att få en fullständig bild av hur kommande utbud kommer motsvara de kommande behoven. Det är svårt för förvaltningarna att göra bedömningar om kommande behov utifrån kända personer då det är den enskildes vilja och önskemål om vilka insatser denne söker som styr det kommande behovet. En del väljer att bo i egen lägenhet med insatser i hemmet, så som personlig assistans och korttidsboende, även om de skulle ha rätt till bostad med särskild service vid en ansökan. Detta gäller inte minst åldersgruppen 20-25 år, vilken är den åldersgrupp som har den starkaste befolkningsökningen i region *Västerort*.

Diskrepansen mellan Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service och regionens uppskattning av kommande behov kan ha flera förklaringar. Sweco hämtar underlag till sin prognos från

stadens sociala system. Dels hämtas uppgifter om antal personer med beslut om bostad med särskild service, dels uppgifter om verkställda beslut. Underlaget är även kompletterat med ej verkställda beslut samt in- och utflöde till bostad med särskild service där genomsnittet av flera år analyseras för att få en stabilitet. Prognosen beaktar även väntad befolkningsökning. Regionens prognostiserade behov är främst en uppskattning från respektive beställarenheter utifrån kännedom om de ärenden som ligger till grund för prognosen. Regionen bedömer att Swecos prognos är mer välgrundad och tillförlitlig än förvaltningarnas prognoser.

Det finns även osäkerhet kring de pågående projektens genomförande och tidplaner. Endast 58 av de totalt 309 lägenheter som planeras i pågående projekt har en säkrare tidplan då de befinner sig i ett genomförande- eller byggskede. Resterande projekt är osäkrare och uppskattningarna om dess genomförande är preliminära. Jämfört med tidigare år finns nu ytterligare osäkerhetsfaktorer som utgörs av inflationen och förändringar gällande räntor, egna internräntor och kraftigt ökade materialkostnader för projekten vilket ökar osäkerheten kring hur många av projekten som kommer vara genomförbara. Regionen vill betona att det i krävs en parallell och långsiktig planering för utbyggnad av daglig verksamhet för målgruppen i takt med att fler gruppboendestäder LSS tillskapas för att kunna tillgodose behovet av meningsfull sysselsättning hos brukarna. Planering av boenden bör samplaneras med dagliga verksamheter, befintliga och nya så de ligger i närheten av varandra.

Region *Västerort* ser att det finns ett behov av profilboenden utifrån dessa målgrupper;

- Personer under 65 år med demenssjukdom som tillhör personkrets 2 som idag beviljas LSS bostad utanför LOV eller vård och omsorgsboende
- Bostad med särskild service SoL för unga vuxna.
- Teckenspråkiga gruppboendestäder för LSS målgrupp
- Bostäder med särskild service SoL och LSS som har kompetens att ge stöd och hjälp till personer med komplex problematik.

Innerstaden

Region *Innerstaden* består av stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Norrmalm, Östermalm och Södermalm. *Innerstaden* är den största

stadsdelsregionen sett till folkmängd med 356 616 invånare 2022¹⁴. Enligt befolkningsprognosen beräknas folkökningen i Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen ha en svag befolkningsutveckling med en ökning på fyra procent till utgången av 2032⁴. Södermalm beräknas minska i befolkningsmängd med tre procent till utgången av 2032⁴.

Befintliga boenden

I region *Innerstaden* finns sammanlagt 391 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453), (SoL). Det är en minskning med 19 lägenhet från föregående år. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppbofastad med normal tillgänglighetsanpassning följt av kategori D Servicebofastad. Region *Innerstaden* har flest antal lägenheter inom kategori A, ytkrävande gruppbofastad sett till hela staden. Region *Innerstaden* har inga lägenheter inom kategori B, friliggande gruppbofastad. Inom samtliga fyra stadsdelsområden finns det både bostäder som drivs i egen regi och bostäder som drivs på entreprenad.

Verksamhetens inriktning befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav personkrets 1 (LSS), därav personkrets 2 (LSS) och därav SoL. Avser innerstaden.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Personkrets 1, LSS	Personkrets 2, LSS	SoL
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	18	18		0
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	0	0		0
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	203	203		0
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	154	154		0
Kategori E, Gruppbofastad SoL	16	0		16
Lägenheter totalt	391	375		16

Tabell 10. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat i regiform. Avser Innerstaden.

Regiform

Region *Innerstaden* har sammanlagt 230 lägenheter (32 boenden) av totala 391 lägenheter (57 boenden) i egen regi. 161 av lägenheterna (25 boenden) drivs på entreprenad och inga lägenheter drivs i privat regi.

¹⁴ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2022

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser innerstaden.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppbostad LSS ytkrävande	18	18	0	0	0
Kategori B, Gruppbostad LSS friliggande	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppbostad LSS normal tillgänglighetsanpassning	203	105	98	0	0
Kategori D, Servicebostad LSS eller SoL	154	91	63	0	0
Kategori E, Gruppbostad SoL	16	16	0	0	0
Lägenheter totalt	391	230	161	0	0

Tabell 11. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Innerstaden.

Avveckling

Region *Innerstaden* har inte avvecklat några bostäder med särskild service under 2022

Tomma lägenheter

Region *Innerstaden* har totalt haft nio lägenheter inom LSS och SoL som har stått tomma i mer än tre månader under 2022, tre inom Norrmalms stadsdelsförvaltning och sex inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Den främsta orsaken till att lägenheter stått tomma är på grund av renovering.

Individuella avtal

Inom region *Innerstaden* finns sammanlagt 135 personer enligt individuella avtal, vilket är en minskning i förhållande till förra årets plan då 146 individuella avtal rapporterades. Norrmalms och Kungsholmens stadsförvaltningar har minskat antalet individuella avtal under 2022. Östermalms och Södermalms stadsdelsförvaltningar har ett ökat antal individuella avtal under 2022. Ökningen förklaras av att fler invånare som beviljats insats haft behov som inte kunnat tillgodoses inom nuvarande LOV-avtal.

Enligt stadsdelsförvaltningarnas bedömning skulle merparten av alla placeringar som föranlett individuella avtal kunna verkställas inom LOV om det funnits lediga lägenheter. stadsdelsförvaltningarnas bedömning är att ungefär 24 procent (32 individer) av placeringarna inte kunnat verkställas inom LOV på grund av särskilda behov av stöd och miljöfaktorer. Förvaltningarna rapporterar flest antal placeringar

med individuella avtal inom kategori C (gruppbofastad med normal tillgänglighetsanpassning) och kategori D (servicebofastad LSS eller SoL).

Individuella avtal – barn

Inom region *Innerstaden* finns sammanlagt sju boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal. Av dessa sju placeringar bedömer region *Innerstaden* att fyra skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarar den enskildes behov.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal vuxna och barn med individuella avtal. Avser innerstaden.	
	Antal personer
Vuxna kategori A, Gruppbofastad LSS yrkrävande	3
Vuxna kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	27
Vuxna kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	57
Vuxna kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	32
Vuxna kategori E, Gruppbofastad SoL Totalt	16
Vuxna kategori E, Gruppbofastad SoL därav funktionsnedsättning	9
Vuxna kategori E, Gruppbofastad SoL därav socialpsykiatri	7
Vuxna totalt	135
Barn totalt	7
Personer totalt	142

Tabell 12. Antal personer med individuella avtal. Avser Innerstaden.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Innerstaden* var den faktiska kostnaden för vuxna som bor med individuella avtal 487 008 kronor per dygn (463 446 kronor år 2021). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 404 579 kronor per dygn (387 253 kronor år 2021) vilket gör att region *Innerstaden* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS med 82 429 kronor per dygn (76 193 kronor 2021).

Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal 2022 var 38 696 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 33 009 kronor per dygn. vilket gör att region *Innerstaden* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 5 687 kronor per dygn. Särskild redovisning är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnersättning, skillnaden mellan dygnskostnad och dygnersättning samt andel personer som skulle kunna placeras inom LOV.			
Avser innerstaden.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	142	135	7
Antalet personer som inte skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller	35	32	3
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	525704	487008	38696
Sammanlagd dygnersättning för de rapporterade personerna	437588	404579	33009
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnersättning	88116	82429	5687
Andelen personer som skulle kunna placeras inom LOV	75%	76%	57%

Tabell 13. Befintliga individuella avtal i Innerstaden, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

I *Innerstaden* pågår 28 nybyggnadsprojekt i olika skeden och med olika beslutsstatus. De 28 projekten avser både boendekategorier enligt SoL och LSS och omfattar totalt 217 lägenheter, vilket är en ökning med 69 lägenheter från föregående års boendeplan.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
	Innerstaden											Uppgift saknas
	Totalt antal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori B, Gruppbofastad LSS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	95	0	0	5	0	24	6	6	0	0	36	18
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	122	8	16	12	19	0	12	11	0	0	0	44
Kategori E, Gruppbofastad SoL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	217	8	16	17	19	24	18	17	0	0	36	62

Tabell 14. Antal pågåendeprojekt i Innerstaden och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2032 per stadsdelsförvaltning;

Kungsholmen

Kungsholmen har 13 pågående projekt gällande bostäder med särskild service. Totalt avser det 108 lägenheter, 18 lägenheter inom kategori C gruppboendestäder med normal tillgänglighetsanpassning samt 90 lägenheter som tillhör kategori D serviceboendestäder. Förvaltningen arbetar aktivt i varje projekt som gäller kategori D serviceboendestäder för att öka antalet lägenheter i respektive projekt så att de omfattar 11 lägenheter. I majoriteten av projekten har fördröjningar uppstått i förhållande till tidigare upprättade tidplaner. Orsakerna till att flera projekt inte följer ursprungliga tidplaner är bland annat att detaljplaner och bygglov överklagats. Projektet som är närmast klart är Fabrique (tidigare Gladan 3) där finns både inriktningsärende och genomförandeärende. Projektet avser åtta lägenheter i kategori D. Inflytt planeras till sista kvartalet 2023.

Norrmalm

Norrmalm har två pågående projekt. Ett pågående projekt i Hagastaden där en serviceboendestad med totalt 12 lägenheter kommer att vara klart till kvartal ett 2024 samt ett pågående projekt i Sabbatsbergsområdet, Silverskopan 3. Projektet är i planeringsstadiet och avser sex lägenheter inom kategori C, gruppboendestad.

Östermalm

Östermalm har åtta pågående projekt. Östermalm planerar för särskilda boenden i de stadsutvecklingsprojekt som ligger inom Östermalms stadsdelsområde, bl. a. Norra Djurgårdsstaden, Loudden och Södra Värtan och Kampementsgatan. För närvarande planeras för totalt 48 lägenheter fördelat på åtta gruppboendestäder i kategori C. Flera av bostadsprojekten är liksom vid föregående rapportering 2021 i ett mycket tidigt skede i planeringsfasen och det saknas både markanvisning och tidplaner för ett färdigställande. Andra planerade projekt har avstannat och skjutits fram flera år.

Södermalm

Södermalm har fem pågående projekt. Södermalm planerar för totalt 25 lägenheter inom bostäder med särskild service LSS. Av dessa är åtta lägenheter i kategori D och 17 lägenheter i kategori C. Detta är en minskning med sex lägenheter jämfört med det antal som redovisades i

boendeplanen 2022. Minskningen förklaras av att ett projekt utgått, projekt Lundagatan. Projektet har utgått utifrån att stadsbyggnadsnämnden bestämt att avsluta planarbetet på Lundagatan.

Resterande projekt är uppdelade mellan kvarteret Yxan, kvarteret Mangon, kvarteret Persikan och kvarteret Fikonet. Projektet i kvarteret Yxan befinner sig i tidigt skede medan projekten i kvarteret Mangon och kvarteret Persikan är pågående byggprojekt där inriktningsärendet har godkänts av Södermalms stadsdelsnämnd. Kvarteret Fikonet befinner sig i förstudie och samtal förs med hyresvärd om fortsatt planering och kommande projektering.

Pågående projekt - Barn

Det finns inga pågående eller planerade projekt av bostäder med särskild service enligt LSS för barn och unga i regionen.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Det uppskattade behovet utgår från befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning, placeringar i andra insatser inom LOV. Region *Innerstaden* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2032 till 187 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service. Jämfört med föregående års boendeplan rapporterar regionen att det totala behovet av boenden minskat med cirka fyra procent (sju lägenheter). Samtidigt har det totala behovet av lägenheter inom kategori C, gruppboende LSS ökat inom regionen. Regionen ser fortsatt ett behov av lägenheter inom kategori B (friliggande gruppboende LSS). Brukare i behov av en friliggande gruppboende har ofta någon form av utåtagerande beteende i kombination med andra funktionsnedsättningar. Då innerstadsregionen har en bebyggelse av tätare karaktär ser stadsdelsförvaltningarna det som utmanande att bygga friliggande respektive ytkrävande gruppboendestäder. Bristen på denna typ av gruppboendestäder inom stadens valfrihetssystem medför därför svårigheter med att hitta lämpliga och kostnadseffektiva alternativ till dessa placeringar.

Uppskattat behov år 2032			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2032 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2032. Avser innerstaden.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2032 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2032, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboendestad LSS ytkrävande	31	18	13
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboendestad LSS friliggande	32	0	32
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboendestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	264	203	61
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboendestad LSS eller SoL totalt	193	154	39
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboendestad LSS	-	-	31
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboendestad SoL (socialpsykiatri)	-	-	8
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboendestad SoL	58	16	42
Antal lägenheter totalt	578	391	187

Tabell 15. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Innerstaden 2032.

Slutsatser, summering

- I region *Innerstaden* finns 391 lägenheter inom bostad med särskild service, vilket är en minskning med 19 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Region *Innerstaden* har sammanlagt haft nio lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2022.
- Inom region *Innerstaden* finns sammanlagt 135 boendeplaceringar som gäller vuxna i form av individuella avtal och sammanlagt sju boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 76 193 kronor år 2021 till 82 429 kronor per dygn år 2022.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn uppgår till 5 687 kronor per dygn år 2022.
- I *Innerstaden* pågår 28 projekt under prognosperioden, 24 projekt år 2021.
- Totalt tillkommer det 217 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med 69 lägenheter från föregående års boendeplan.
- Det totala behovet av boenden minskar med cirka fyra procent (sju lägenheter)

Regionens analys

Föreliggande boendeplan avser perioden 2023-2033 och under nämnda period bedömer region *Innerstaden* att behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL är större än vad de projekt som i dagsläget planeras kan tillgodose. Detta gäller kategori A, B och E. Däremot bedömer regionen kunna möta kommande behov inom kategori C och D. Regionen rapporterar dock fortsatta förseningar i flera pågående projekt vilket sannolikt kommer fördröja tillgång till särskilda boendeformer. Regionen vill till detta lyfta att många personer födda med olika typer av funktionsnedsättning idag får mer adekvat vård än tidigare vilket innebär en ökad förväntad livslängd hos målgruppen. Ett exempel på detta är Norrmalms stadsdelsförvaltning som idag har 13 personer som är över 65 år och äldre boende inom LSS. Ytterligare åtta personer boende inom LSS kommer inom de närmsta åren passera 65 år. Detta bör tas i beaktande i framtida prognoser då behovet av boenden med geriatrisk kompetens för personer med funktionsnedsättning sannolikt kommer att öka.

Regionen ser även ett generellt behov av gruppboendestäder inom kategori C och D för personer tillhörande personkrets 2, LSS. En del av dessa brukare är idag placerade utanför LOV på grund av att staden saknar denna typ av inriktning inom valfrihetssystemet. Regionen ser också en växande målgrupp med yngre personer som utvecklar demenssjukdom. Flera av dessa personer bor i dagsläget kvar i ordinärt boende med stöd från hemtjänst i väntan på att en ledig plats på särskilt boende erbjuds.

Regionen vill fortsatt lyfta de allt större behoven av lämpliga boendeformer för personer med omfattande stöd- och omvårdnadsbehov inom den socialpsykiatriska målgruppen, både serviceboendestäder och gruppboendestäder enligt SoL (kategori E).

Enligt stadens befolkningsprognos och prognos från SWECO gällande perioden 2023-2032 förväntas *Innerstaden* ha en svagare utveckling av befolkningmängden i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner. Åldrarna 20-25 år är den åldersgrupp där inflödet till bostad med särskild service är som störst inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Detta bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen över bostäder med särskild service inom verksamhetsområdet. Enligt SWECOS prognos kan den lägre utvecklingstakten även förklaras av att inflödet generellt sett är lägre i regionen jämfört med övriga regioner i staden.

Västra Söderort

Region *Västra Söderort* består av stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Älvsjö och Skärholmen. *Västra Söderort* är den minsta stadsdelsregionen sett till folkmängd med 163 308 invånare 2022. Enligt befolkningsprognosen¹⁵ kommer folkmängden i *Västra Söderort* beräknas öka med nära 17 procent fram till utgången av år 2032.

Befintliga boenden

I region *Västra Söderort* finns sammanlagt 329 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) Det är en ökning med 12 lägenhet från föregående år. De flesta boenden i regionen tillhör kategori C, gruppbostad LSS och kategori D, servicebostad LSS eller SoL. Det finns 18 boenden av typ kategori C och 11 av typ kategori D.

I regionen finns 43 boenden varav ett boende riktar sig till personer som tillhör personkrets 2, LSS. Ett av dessa boende är nystartat 2022. Ett boende har i föregående boendeplan felaktigt rapporterats som att det riktar sig till personer som tillhör personkrets 2 LSS.

Två boenden hör till kategori A (gruppbostad LSS som är ytkrävande). Båda boendena riktar sig till personer inom personkrets 1 LSS. I föregående boendeplan rapporterades ytterligare ett boende inom kategori A, boendet är både ytkrävande och friliggande och i samråd med -socialförvaltningen är bedömningen att detta framöver ska rapporteras i inom kategori B, friliggande.

Inom kategori B finns det nio boenden i regionen. Utöver det boende som omnämnts ovan och rapporteras under denna kategori finns ytterligare ett boende som i föregående boendeplan rapporterades inom kategori C gruppbostad LSS normal tillgänglighetsanpassning. Detta boende tillhör både kategori C och är friliggande och i samråd med socialförvaltningen är bedömningen att detta framöver ska rapporteras i inom kategori B, friliggande.

När det gäller boenden för personer med psykiatrisk problematik finns det fyra boenden i regionen, av kategori E (gruppbostad SoL).

¹⁵ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2022

Verksamhetens inriktning befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav personkrets 1 (LSS), därav personkrets 2 (LSS) och därav SoL. Avser västra söderort.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Personkrets 1, LSS	Personkrets 2, LSS	SoL
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	14	14	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	50	44	6	0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	96	96	0	0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	119	119	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	50	0	0	50
Lägenheter totalt	329	273	6	50

Tabell 16. Antal lägenheter i befintliga boenden. Avser Västra Söderort

Regiform

Region *Västra Söderort* har sammanlagt 323 lägenheter (43 boenden) av totala 329 lägenheter (44 boenden) i egen regi. Sex av lägenheterna (en gruppboend) drivs på entreprenad och inga lägenheter drivs i privat regi. Uppgift om regiform saknas på sex lägenheter (en gruppboend) inom kategori B, gruppboend LSS friliggande.

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser västra söderort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	14	14	0	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	50	44	6	0	0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	96	96	0	0	0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	119	119	0	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	50	50	0	0	0
Lägenheter totalt	329	323	6	0	0

Tabell 17. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Västra Söderort.

Avveckling

Befintlig gruppboend, Kyrkogatan, i Fruängen är en gruppboend enligt SoL som riktar sig till personer med psykiatrisk problematik. Verksamheten planeras att avvecklas under 2023.

Tomma lägenheter

I region *Västra Söderort* har inga lägenheter stått tomma i mer än tre månader.

Individuella avtal

Inom region *Västra Söderort* finns sammanlagt 97 boendeplaceringar av vuxna personer med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en ökning med åtta individuella avtal sedan föregående boendeplan. Skärholmens stadsdelsförvaltning bedömer att 36 av skärholmens 38 placeringar på individuellt avtal skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. Stadsdelarna uppger att Orsaken till att avtal har tecknats utanför LOV handlar framförallt om att ramavtalade leverantörer inte haft lediga platser till förfogande samt att det varit svårt att hitta anpassad eller lämplig plats utifrån enskilda klienters omfattande behov

Individuella avtal – barn

Inom region *Västra Söderort* finns sammanlagt 15 boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal. Det finns ingen jämförande siffra från föregående år då kartläggningen av barnboenden inte ingick i boendeplanen. Orsak till boendeplaceringar på individuella avtal är enligt stadsdelsförvaltningarna på grund av särskilda behov samt att leverantörer inom LOV inte haft ledig plats till förfogande.

Befintliga individuella avtal - Antal Antal vuxna och barn med individuella avtal. Avser västra söderort.	
	Antal personer
Vuxna kategori A, Gruppboend LSS yrkrävande	3
Vuxna kategori B, Gruppboend LSS frilliggande	41
Vuxna kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	9
Vuxna kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	23
Vuxna kategori E, Gruppboend SoL Totalt	21
Vuxna kategori E, Gruppboend SoL därav funktionsnedsättning	9
Vuxna kategori E, Gruppboend SoL därav socialpsykiatri	12
Vuxna totalt	97
Barn totalt	15
Personer totalt	112

Tabell 18. Antal personer med individuella avtal. Avser Västra Söderort.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Västra Söderort* var den faktiska kostnaden för de individuella avtalen 383 183 kronor per dygn (339 475 år 2021). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 286 292 kronor per dygn (248 334 kronor 2021) vilket gör att region *Västra Söderort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS med 96 891 kronor per dygn (91 141 kronor 2021).

Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal 2022 var 96 998 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 64 914 kronor per dygn, vilket gör att region *Västra Söderort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 32 084 kronor per dygn. Särskild redovisning är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV Antal personer med individuella avtal, antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning, skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel personer som skulle kunna placeras inom LOV. Avser västra söderort.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	112	97	15
Antalet personer som inte skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer	27	23	4
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	480181	383183	96998
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	351206	286292	64914
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	128975	96891	32084
Andelen personer som skulle kunna placeras inom LOV	76%	76%	73%

Tabell 19. Befintliga individuella avtal i Västra Söderort, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

Västra Söderort pågår 12 projekt under prognosperioden vilket är en ökning med fyra projekt från föregående boendeplan. De 12 projekten avser både boendekategorier enligt SoL och LSS och omfattar totalt 120 lägenheter, vilket är en ökning med 48 lägenheter från föregående års boendeplan. Flest lägenheter under prognosperioden, totalt 88 lägenheter, tillkommer i kategori C, gruppboende följt av kategori D, serviceboende med 14 lägenheter. Regionen planerar inte för några boende inom kategori E, gruppboende SoL under prognosperioden.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
Avser västra söderort.												
	Västra söderort											Uppgift saknas
	Totalt antal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	12		6	0	0	0	0	0				6
Kategori B, Gruppboend LSS frilliggande	6		0	0	0	0	0	0				6
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	88		0	6	18	6	12	6				40
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	14		0	0	0	0	14	0				0
Kategori E, Gruppboend SoL	0		0	0	0	0	0	0				0
Lägenheter totalt	120		6	6	18	6	26	6				52

Tabell 20. Antal pågåendeprojekt i Västra Söderort och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2032 per stadsdelsförvaltning;

Hägersten-Älvsjö

Hägersten-Älvsjö har åtta pågående nybyggnadsprojekt varav en är i genomförandeskede, en gruppboend med normal tillgänglighetsanpassning beräknas vara klar 2024. sex projekt är i idéstadiet eller inriktningsskede, fyra i kategori C, gruppboend normal tillgänglighetsanpassning, en i kategori D, serviceboend samt ett projekt som avser LSS-boend med sex lägenheter i ett punkthus med oklar inriktning.

Skärholmen

Skärholmen har fyra pågående nybyggnadsprojekt där alla projekt är i idéstadiet, förstudie eller inriktningsskede, Samtliga projekt planeras för kategori C, gruppboend normal tillgänglighetsanpassning. Två projekt har uppskattat år då boendet beräknas klart, 2026 samt 2028. Två av projekten har inget beräknat datum.

Ett projekt som Skärholmen rapporterat in föregående boendeplan har byggherren lagt ner. Det gäller ett boend inom kategori D, serviceboend för personkrets 1, LSS.

Pågående projekt - Barn

I regionen finns inga pågående projekt gällande barn.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Uppskattning av behovet av bostad med särskild service 2022-2032 är baserad på befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning samt placeringar inom andra insatser inom LOV.

I regionen uppgår denna uppskattning till 300 personer, en ökning med 24 personer från föregående års uppskattning. För att kunna göra en prognos med god kvalitet som tydligt visar på behovet av platser på ett särskilt boende, måste även personer som flyttar eller avlider vara med i beräkningen. Detta är dock svårt att förutsäga eftersom beskriven grupp utgör en osäker faktor.

Swecos prognos visar ett ökat behov under hela prognosperioden för både funktionshinder- samt socialpsykiatriområdet. Ökningstakten antas avta mot prognosens slut. Regionen är en av två regioner där det förväntas störst utveckling inom socialpsykiatriområdet. Inom regionen väntas en ökning med cirka 368 till drygt 440 personer inom området för funktionshinder.

	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2032 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2032, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	56	14	42
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboend LSS friliggande	100	50	50
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	175	96	79
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboend LSS eller SoL totalt	210	119	91
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboend LSS	-	-	66
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboend SoL (socialpsykiatri)	-	-	25
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboend SoL	88	50	38
Antal lägenheter totalt	629	329	300

Tabell 21. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Västra Söderort 2032.

Slutsatser, summering

- I region *Västra Söderort* finns totalt 329 lägenheter, vilket är en ökning med 12 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Avveckling av en gruppboende enligt SoL är planerad under 2023 inom region *Västra Söderort*
- Inom region *Västra Söderort* finns sammanlagt 97 boendeplaceringar i form av individuella avtal, vilket är en ökning med åtta individuella avtal från föregående år.
- Inom region *Västra Söderort* finns sammanlagt 15 boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 91 141 kronor år 2021 till 96 891 kronor per dygn år 2022.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn uppgår till 32 084 kronor år 2022.
- I *Västra Söderort* pågår 12 projekt under prognosperioden, 16 projekt år 2021.
- Totalt tillkommer det 120 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med 48 lägenheter från föregående års boendeplan.
- Det totala behovet av boenden ökar med 24 personer från föregående års boendeplan.

Regionens analys

Utifrån att antal personer i regionen som uppskattats vara i behov av bostad med särskild service ökat, ett ökat antal individuella avtal utanför LOV samt utifrån Swecos prognos, kan det antas att det finns behov av fler platser inom bostad med särskild service behövs tillskapas.

Det föreligger en diskrepans mellan det befintliga behovet av bostad med särskild service och den reella tillgången av platser. Detta leder till en lång väntetid för att få ett boende. Diskrepansen gäller för många olika boendeformer inom ramen för LOV. I dag tillgodoses behovet av boende genom köp av platser hos privata utförare i väntan på ledig plats på ett lämpligt boende inom ramen för LOV. Detta medför extra kostnader för stadsdelsförvaltningarna.

När det gäller boende för yngre personer med psykiatrisk problematik möter varken Region Stockholm eller stadens andra stadsdelsregioner upp behovet. Det finns således ett stort behov av att bygga fler lämpliga gruppboenden i staden för personer med socialpsykiatrisk problematik, i synnerhet för yngre personer. Att driva boenden för

denna målgrupp är dock resurs- och kostnadskrävande och intäkterna möter inte kostnaderna med anledning av de låga ersättningarna. Staden håller på att se över detta och en ändring välkomnas av regionens utförar- och beställarverksamheter. Vidare ser regionen att det är önskvärt att boenden för målgruppen ska drivas i samverkan mellan staden och Region Stockholm. Det finns även behov att se över boenden för personer med samsjuklighet där bristen är stor, d.v.s. de som har ett funktionshinder, en psykiatrisk problematik samt ett pågående missbruk. Regionen har identifierat vikten av att staden tar ett samlat grepp om målgruppen och tillskapa nischade bostäder för socialpsykiatri.

Regionen har även identifierat att den stora bristen på barnboenden i staden medför att stadsdelarna är beroende av privata aktörer. Detta medför dels att det är svårt att erhålla boenden för barnen till överkomliga priser samt att det ur ett barnperspektiv skulle gynna dem att kunna bo kvar i närheten av föräldrahemmet och bibehålla skolan och sysselsättning.

Ett behov som också identifierats av såväl brukarorganisationerna som verksamheterna att det behövs fler friliggande boenden, både för fler målgrupper och för att kunna erbjuda personer med speciella behov ett lämpligt boende. Verksamheterna har också identifierat nya mer omfattande behov hos brukarna, vilka blir mer resurskrävande, kräver mer anpassade lokaler och högre kompetens hos personal, vilket i sin tur medför ökade kostnader så att boende erbjuds en särskilt bostad av god kvalitet.

Regionen ser ett behov av att se över ”kvarboendepincipen” som i dagsläget innebär att många äldre personer bor kvar på grupp- och stödboenden för målgruppen socialpsykiatri. Regionen ser att det är en faktor som påverkar platsbristen inom denna boendeform.

Östra Söderort

Region *Östra Söderort* består av stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck. *Östra Söderort* är den näst minsta stadsdelsregionen sett till folkmängd med 213 429 invånare 2022⁶. Enligt befolkningsprognosen⁶ kommer folkmängden i *Östra söderort* beräknas öka med nära 18 procent fram till utgången av år 2032.

⁶ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2022

Befintliga boenden

I region *östra Söderort* finns sammanlagt 363 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453), (SoL). Det är en minskning med 11 lägenheter från föregående år. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppboestad med normal tillgänglighetsanpassning 216 lägenheter följt av kategori D, serviceboestad 73 lägenheter. I *Östra Söderort* finns flest lägenheter i kategori C i staden.

Verksamhetens inriktning befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav personkrets 1 (LSS), därav personkrets 2 (LSS) och därav SoL. Avser östra söderort.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Personkrets 1, LSS	Personkrets 2, LSS	SoL
Kategori A, Gruppboestad LSS ytkrävande	10	10	0	0
Kategori B, Gruppboestad LSS friliggande	30	30	0	0
Kategori C, Gruppboestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	216	205	11	0
Kategori D, Serviceboestad LSS eller SoL	73	73	0	0
Kategori E, Gruppboestad SoL	34	0	0	34
Lägenheter totalt	363	318	11	34

Tabell 22. Antal lägenheter i befintliga boenden. Avser Östra Söderort.

Regiform

Region *Östra Söderort* har sammanlagt 221 lägenheter (31 boenden) av totala 363 lägenheter (58 boenden) i egen regi. 130 av lägenheterna (25 gruppboenden) drivs på entreprenad och 12 lägenheter (två gruppboenden) drivs i privat regi.

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser östra söderort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboestad LSS ytkrävande	10	4	6	0	0
Kategori B, Gruppboestad LSS friliggande	30	5	25	0	0
Kategori C, Gruppboestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	216	114	90	12	0
Kategori D, Serviceboestad LSS eller SoL	73	64	9	0	0
Kategori E, Gruppboestad SoL	34	34	0	0	0
Lägenheter totalt	363	221	130	12	0

Tabell 23. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Östra Söderort.

Avveckling

I Skarpnäcks stadsdelsförvaltning kommer två bostäder med särskild service LSS med totalt 12 platser att avvecklas inom tio år.

Tomma lägenheter

I region *Östra Söderort* har sju lägenhet har stått tomma i mer än tre månader.

Individuella avtal

Inom region *Östra Söderort* finns sammanlagt 102 boendeplaceringar av vuxna personer med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en minskning med fem individuella avtal sedan föregående boendeplan. Av dessa 102 placeringar bedömer region *Östra Söderort* att 81 skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem. Återstående 21 personer bedöms inte kunna placeras inom valfrihetssystemet på grund av särskilt behov av stöd och/eller miljöfaktorer. Sistnämnda personer bedöms ha ett fungerande boende som möter den enskildes behov av stöd, service och omvårdnad.

Individuella avtal – barn

Inom region *Östra Söderort* finns sammanlagt 11 boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal. Det finns ingen jämförande siffra från föregående år då kartläggningen av barnboenden inte ingick i boendeplanen. De individuella avtal vad gäller bostad med särskild service som rör barn inom regionen handlar enbart om att barnens behov inte kan tillgodoses inom LOV. I likhet med omständigheterna för vuxna handlar det ofta, även när det rör barn, om utmanande beteende och behov av specifik kompetens som inte har kunnat tillgodoses inom LOV.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal vuxna och barn med individuella avtal. Avser östra söderort.	
	Antal personer
Vuxna kategori A, Gruppboend LSS yrkrävande	2
Vuxna kategori B, Gruppboend LSS friliggande	27
Vuxna kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	45
Vuxna kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	14
Vuxna kategori E, Gruppboend SoL Totalt	14
Vuxna kategori E, Gruppboend SoL därav funktionsnedsättning	10
Vuxna kategori E, Gruppboend SoL därav socialpsykiatri	4
Vuxna totalt	102
Barn totalt	11
Personer totalt	113

Tabell 24. Antal personer med individuella avtal. Avser Östra Söderort.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region *Östra Söderort* var den faktiska kostnaden för vuxna som bor med individuella 428 573 kronor per dygn (398 297 år 2021). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 366 547 kronor per dygn (332 153 kronor 2021) vilket gör att region *Östra Söderort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör vuxna med 62 026 kronor per dygn (66 144 kronor 2021).

Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal 2022 var 52 035 kronor per dygn. Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 41 093 kronor per dygn. vilket gör att region *Östra Söderort* har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 10 942 kronor per dygn. Särskild redovisning är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning, skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel personer som skulle kunna placeras inom LOV.			
Avser östra söderort.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	113	102	11
Antalet personer som inte skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer	21	21	0
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	480608	428573	52035
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	407640	366547	41093
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	72968	62026	10942
Andelen personer som skulle kunna placeras inom LOV	81%	79%	100%

Tabell 25. Befintliga individuella avtal i Östra Söderort, andel som skulle kunna placeras inom LOV och kostnad för de individuella avtalen.

Pågående projekt

I *Östra Söderort* pågår 25 projekt under prognosperioden vilket är en minskning med fem projekt från föregående boendeplan. Totalt tillkommer 346 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en 77ökning med 166 lägenheter från föregående års boendeplan. Flest lägenheter kommer att färdigställas under 2026. Flest lägenheter under

prognosperioden, totalt 168 lägenheter, tillkommer i kategori C normal tillgänglighet.

Antal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara.												
Avser östra söderort.												
	Östra söderort											Uppgift saknas
	Totalt antal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	12	0		0	0	0	0	0	0	0		12
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	6	0		0	0	0	0	0	0	0		6
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	168	0		24	18	0	6	12	18	6		84
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	110	0		0	29	23	0	11	0	0		47
Kategori E, Gruppbofastad SoL	50	13		0	11	14	12	0	0	0		0
Lägenheter totalt	346	13		24	58	37	18	23	18	6		149

Tabell 26. Antal pågående projekt i Östra Söderort och år då de väntas bli klara.

Nedan redovisas projekt som väntas färdigställas fram till 2032 per stadsdelsförvaltning;

Enskede-Årsta-Vantör

- En befintlig gruppbofastad, SoL, kategori E, kommer flytta till nya lokaler och boendets platser kommer därmed utökas från åtta till 13 lägenheter. Preliminär inflyttning planeras till 2023, projektering pågår.
- Tre gruppbofastäder LSS, kategori C. En med sex lägenheter som preliminärt blir inflyttningsklart 2025. De övriga två om sex platser vardera saknar i dagsläget preliminärt inflyttningsdatum.

Det innebär ett förväntat tillskott motsvarande 23 lägenheter under planeringsperioden.

Utöver dessa finns även ytterligare tre projekt i så kallad idéfas. En gruppbofastad LSS, kategori A om sex platser och två gruppbofastäder LSS, kategori C, om sex platser vardera.

Skarpnäck

- Tre gruppbestäder, LSS, med vardera sex lägenheter enligt kategori C, vilka preliminärt ska stå inflyttningsklara under år 2028, 2029 respektive 2030.
- En gruppbestad, SoL, om totalt 12 lägenheter inom kategori E, som preliminärt ska stå inflyttningsklar under 2028.

Det innebär ett förväntat tillskott på motsvarande 30 lägenheter under planeringsperioden.

Utöver dessa projekt finns ytterligare ett projekt i så kallad idéfas. En gruppbestad, LSS, inom kategorin C om sex lägenheter som preliminärt planeras stå inflyttningsklar 2030. Det råder dock en viss osäkerhet huruvida detta projekt blir av eller inte. I sammanhanget ska även noteras att 12 lägenheter inom kategori C respektive 12 lägenheter inom kategori E planeras för att kunna justera befintligt bestånd av LSS-bostäderna och stödboenden SoL. Totalt medför det att cirka 12 nya lägenheter tillkommer utifrån förvaltningens nuvarande planering.

Farsta

- Två gruppbestäder, LSS med vardera sex lägenheter enligt kategori C, med totalt 12 lägenheter, vilka preliminärt ska stå inflyttningsklara under år 2025 respektive år 2026.
- Två servicebestäder LSS med vardera 11 lägenheter enligt kategori D med totalt 22 lägenheter, vilka preliminärt ska stå inflyttningsklara under år 2027 respektive år 2029.
- En gruppbestad, SoL med totalt 11 lägenheter enligt kategori E, vilken preliminärt ska stå inflyttningsklar år 2026.

Det innebär ett förväntat tillskott på motsvarande 45 lägenheter under planeringsperioden.

Utöver dessa projekt finns ytterligare sex projekt inom stadsdelsområdet, där förvaltningen har lämnat intresseanmälan om bostad med särskild service och där projekten befinner sig i så kallad idéfas. Omfattning, inriktning och antalet lägenheter är oklart eller delvis oklart. Det råder även en viss osäkerhet huruvida vissa projekt blir av eller inte. I sammanhanget ska noteras att förvaltningen har lämnat ytterligare en intresseanmälan om bostad med särskild service och det avser ett projekt där socialnämnden har beställansvaret.

Pågående projekt - Barn

I region *Östra Söderort* finns i dagsläget inga pågående eller planerade projekt som avser särskilt boende för barn med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL under 2023 – 2032.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Det uppskattade behovet utgår från befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning, placeringar i andra insatser inom LOV. Region *Östra Söderort* uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2032 till 275 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Uppskattat behov år 2032			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2032 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2032. Avser östra söderort			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2032 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2032, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	28	10	18
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	74	30	44
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	300	216	84
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL totalt	130	73	57
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	42
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL (socialpsykiatri)	-	-	15
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	106	34	72
Antal lägenheter totalt	638	363	275

Tabell 27. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Östra Söderort 2032.

Slutsatser, summering

- I region *Östra Söderort* finns totalt 363 374 lägenheter, vilket är en minskning med 11 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Två bostäder med särskild service kommer att avvecklas inom en tio års period.

- Inom region *Östra Söderort* finns sammanlagt 102 boendeplaceringar som gäller vuxna i form av individuella avtal, vilket är en minskning med 5 avtal sedan föregående boendeplan.
- Inom region *Östra Söderort* finns sammanlagt 11 boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har minskat från 66 144 kronor år 2021 till 62 026 kronor per dygn år 2022.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn uppgår till 10 942 kronor per dygn år 2022.
- I *Östra Söderort* pågår 25 projekt under prognosperioden, 29 projekt år 2021.
- Totalt tillkommer 346 nya lägenheter under prognosperioden, vilket är en ökning med 166 lägenheter från föregående års boendeplan.
- Det totala behovet av bostäder med särskild service 2032 bedöms vara 275 lägenheter.

Regionens slutsatser

Det uppskattade behovet utgår från erfarenhet av målgruppen, kända behov inklusive befintlig kö inom respektive förvaltning och ska ses som en kvalificerad uppskattning. Uppskattat behov ska således läsas med viss försiktighet.

Det uppskattade behovet av bostäder fram till år 2032, visar att det råder mer eller mindre brist på samtliga boendekategorier inom regionen. Förvaltningarna inom regionen upplever idag att det är en utmaning att kunna verkställa samtliga beslut om bostad med särskild service inom stadens LOV-avtal och det gäller exempelvis en viss målgrupp inom socialpsykiatri, unga dementa, döva personer och barn med behov av bostad.

Orsaken till att LOV-avtalet inte bedöms kunna täcka samtliga behov av bostad med särskild service, beror på att det saknas vissa inriktningar av boenden inom LOV-avtalet, vilket försvårar möjligheten att avhjälpa vissa målgruppers behov. Det finns exempel på situationer, där den enskildes beslut om boende med särskild service initialt har verkställts inom LOV-avtalet och där utföraren på grund av olika omständigheter inte har klarat av att möta den enskildes behov, vilket har resulterat i att den enskilde har fått flytta till en bostad utanför LOV-avtalet.

För att staden ska kunna nå målsättningen att samtliga personer med beslut om bostad med särskild service, ska kunna få sina behov tillgodosedda inom LOV, krävs dels fler boenden, dels boenden med specifik inriktning.

Nedan är exempel på olika målgruppers behov av boende, vilka förvaltningarna idag bedömer är svåra att tillgodosä inom ramen för LOV:

- Gruppboende enligt SoL för personer inom socialpsykiatriens målgrupp. Den enskilde får ofta vänta en längre tid på att insatsen ska kunna verkställas och det är relativt vanligt förekommande att situationen får lösas genom andra insatser i avvaktan på att adekvat boende kan erbjudas.
- Döva personer tillhör även de en målgrupp, där det kan vara svårt att inom ramen för LOV kunna erbjuda adekvat boende. I sammanhanget ska tilläggas att målgruppen inte är tillräckligt stor inom respektive stadsdelsområde för att en stadsdelsnämnd eller region ska kunna planera för en bostad med den specifika inriktningen.
- Kategorin personer under 65 år med demenssjukdom.
- Personer som har autism och/eller utvecklingsstörning i kombination med beteendeproblematik, självskadebeteende, missbruk, psykisk ohälsa och/eller sexuellt utmanande beteende.
- Personer med stora omvårdnadsbehov, motsvarande ett behov av vård och omsorgsboende.
- Personer med en komplex problembild, exempelvis målgruppen som tillhör socialpsykiatri och som har ett pågående missbruk och där man även kan ha stora omvårdnadsbehov. I dessa fall kan det vara svårt att hitta en utförare vars medarbetare har tillräcklig kompetens inom samtliga områden och som är specialiserade vad gäller exempelvis socialpsykiatri, missbruk, omvårdnad och motiverande samtal.
- Barnboende.

Ytterligare utmaningar avseende boende inom LOV som har noterats är:

- Regionen har fått signaler från privata utförare som i dagsläget erbjuder boendeplatser inom LOV att de överväger att ”ta tillbaka platser” och i stället erbjuda platserna utanför LOV. Anledningar som angetts är bland annat att ersättningen inom LOV bedöms vara låg och att den beslutade omsorgsnivån inte

är samma som det faktiska omsorgsbehovet, vilket ofta är betydligt högre. Då omsorgsnivån som fastställs ligger till grund för den ersättningsnivå som utgår blir konsekvenserna att utföraren inte kan täcka sina egna kostnader för det aktuella uppdraget.

- Regionen har uppmärksammat att ett ökat antal personer som idag bor inom stadsdelsområdena, tackar nej till erbjudande om gruppboende utanför sitt stadsdelsområde. Det beror ofta på att personen är rotad i och har sitt sociala skyddsnet inom stadsdelsområdet. Det gäller exempelvis för personer som bor kvar i sitt föräldrahem tillsammans med sina föräldrar. Sammantaget får detta som konsekvens att kön till att kunna erbjudas en gruppboende inom stadsdelsområdet tenderar att öka.

För att staden ska kunna nå målsättningen att samtliga personer med beslut om bostad med särskild service, oavsett behov, ska kunna få sina behov tillgodosedda inom LOV, krävs dels fler boenden, dels boenden med särskild inriktning, med fokus på specifik målgrupp och där det finns tillgång till personal med specifik kompetens.

Stadens totala behov

Befintliga boenden

I Stockholm stad finns sammanlagt 1505 lägenheter i bostad med särskild service enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är en ökning med 15 lägenheter från föregående år. Under 2022 tillkom 13 nyproducerade lägenheter i servicebostad LSS. Inom bostad med särskild service SoL har antalet platser på befintliga boenden ökat med 3 lägenheter då en nyproducerad enhet, Elinsborgsbacken i Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningen färdigställts.

Regiform

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service i egen regi, sammanlagt 149 boenden av totala 217 boenden det vill säga 1092 lägenheter av totalt 1505. På uppdrag av stadsdelsförvaltningarna drivs 65 boenden på entreprenad och tre boenden drivs i privat regi.

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser staden totalt.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	52	41	11	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	156	97	53	6	0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	670	434	224	12	0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	437	350	87	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	190	170	20	0	0
Lägenheter totalt	1505	1092	395	18	0

Tabell 28. Regi befintliga boenden. Avser staden totalt.

Flest bostäder med särskild service som drivs på entreprenad finns i Innerstaden med totalt 161 lägenheter. Flest bostäder med särskild service i privat regi finns i Östra söderort, totalt 12 lägenheter. Inom verksamhetsområde socialpsykiatri drivs 20 lägenheter på entreprenad och inga i privat regi.

Gruppboend LSS

Flest lägenheter i bostad med särskild service finns för personer inom LSS personkrets 1 som har behov av en lägenhet med normal tillgänglighetsanpassning i flerfamiljshus där 670 av 1505 befintliga lägenheter finns. Näst flest lägenheter finns inom serviceboend i flerfamiljshus för personkrets 1 LSS, totalt 437 av 1505 lägenheter. För målgruppen inom personkrets 2 LSS finns totalt 17 lägenheter av stadens befintliga 1505 lägenheter, vilket är en minskning med 10 lägenheter från förra året. Anledningen till minskningen är att ett boende i föregående boendeplan felaktigt rapporterats som att det riktar sig till personer som tillhör personkrets 2 LSS.

Flest lägenheter i gruppboend LSS med normal tillgänglighetsanpassning finns i Östra söderort, 216 lägenheter. Flest lägenheter i friliggande gruppboend finns i Västerort, 76 lägenheter.

Verksamhetens inriktning befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav personkrets 1 (LSS), därav personkrets 2 (LSS) och därav SoL. Avser staden totalt.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Personkrets 1, LSS	Personkrets 2, LSS	SoL
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	52	52	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	156	150	6	0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	670	659	11	0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	437	437	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	190	0	0	190
Lägenheter totalt	1505	1298	17	190

Tabell 29. Verksamhetens inriktning befintliga boenden. Avser staden totalt.

Gruppboendestäder SoL

Inom kategori E, gruppboendestad SoL för socialpsykiatriens målgrupp redovisar stadsdelsregionerna 190 befintliga lägenheter, mot 187 lägenheter i förra årets boendeplan. Utav dem är 10 lägenheter i gruppboendestad/profilboende i egen regi utanför LOV och 18 av lägenheterna är inom äldreomsorgens profilboende inom LOV. Dessa platser förmedlas inte till personer på stadens intresselista av gruppen för bedömning och förmedling utan av stadsdelsförvaltningen själv. Flest lägenheter i gruppboendestad SoL finns i Västerort, där 90 lägenheter för målgruppen finns.

Serviceboendestad

Inom LOV i staden finns idag 437 lägenheter i serviceboendestad, det största antalet 154 lägenheter finns i Innerstaden. Inom serviceboendestad finns ett stort antal byggprojekt planerade, 328 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden. En serviceboendestad har inte sin gemensamhetsyta i direkt anslutning till serviceboendestadens övriga lägenheter och är därmed lättare att planera för. Det är också lättare för stadsdelsförvaltningen att hitta andra användningsområden för lokalen om behovet av serviceboendestad skulle minska eller upphöra. Detta kan vara en orsak till att serviceboendestad bäst möter uppskattat behov. I slutet av prognosperioden kommer 328 lägenheter i serviceboendestad ha tillkommit vilket betyder att behovet av serviceboendestad kommer uppnås med 107 procent år 2032 och därmed överskridas med sju procent. Inom Lagen om valfrihet, LOV i Stockholms stad finns ännu inga serviceboendestäder som kan räknas som bostad med särskild service enligt SoL.

I budget 2022 hade socialnämnden två uppdrag med fokus serviceboendestad SoL¹⁷. Genom intervjuer av både utförar- och beställarchefen framkom att många av de personer som idag bor på stödboenden är relativt självständiga och inte skulle behöva ett boende med mer stöd. Däremot är det tydligt att det finns grupper med större behov där stadsdelsförvaltningarna har svårt att hitta lämpliga boenden. Resultatet från intervjuerna visar på ett samstämmigt sätt att en mindre grupp av de som bor på stödboenden idag behöver ett boende med hälso- och sjukvårdsansvar, stöd dygnet runt och ett personligt stöd som omfattar många livsområden. Många uppfattar att

¹⁷ Rapport om stödboende och serviceboendestad enligt SoL 3.1.1-367/2022

det är ett för stort glapp i stödnivån mellan stödboende och gruppboende.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS

Inom LOV finns i dagsläget åtta specifika avtal med verksamheter inom bostad med särskild service för barn och unga LSS. En leverantör har två olika verksamheter med två olika avtal. Antalet platser per bostad med särskild service för barn och unga varierar från tre till tio platser. Sju av bostäderna är belägna utanför kommunens gränser i länet, alla drivs i privat regi. Totalt finns 69 platser i bostad med särskild service för barn och unga inom LOV. Bostäderna är till största del inriktade mot barn och unga med flerfunktionsnedsättningar. För barn och unga med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter finns få eller inga möjligheter att placera inom LOV.

Stödboenden för vuxna

Inom LOV

Inom LOV finns i dagsläget 18 stödboenden för vuxna inom verksamhetsområdet socialpsykiatri. Två av stödboendena drivs i privat regi och ett stödboende drivs på entreprenad av Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Två av stödboendena är belägna utanför kommunen i länet. Antalet lägenheter per stödboende varierar från sex till 26 lägenheter.

I socialförvaltningens regi

Socialförvaltningen driver nio stödboenden vars huvudsakliga inriktning är att medverka i personens process ur hemlöshet. Dessa boenden riktar sig till kvinnor och män som till följd av hemlöshet, missbruk, psykisk ohälsa eller andra svårigheter behöver stöd från socialtjänsten. Antal platser i stödboenden i socialförvaltningens regi varierar mellan 10 till 70 platser.

Avveckling

Antalet lägenheter inom bostad med särskild service som ska avvecklas inom 10 år minskar från 63 lägenheter till 22 lägenheter från förra året. Dessa boenden måste ersättas av nybyggda bostäder, vilket kan leda till ökade väntetider för personer som står i kö för en bostad med särskild service. Anledningen till att grupp- och servicebostäderna avvecklas är att de inte har fullgod boendestandard eller att fastigheterna ska byggas om eller rivas och marken ska nyttjas till annan bebyggelse eller användas till annat ändamål.

Boendestatus befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser staden totalt.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finns kvar om 10 år	Oklar status om 10 år	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	52	0	52	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	156	6	145	0	5
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	670	16	554	0	100
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	437	0	403	0	34
Kategori E, Gruppboend SoL	190	0	176	14	0
Lägenheter totalt	1505	22	1330	14	139

Tabell 30. Boendestatus befintliga boenden. Avser staden totalt.

Tomma lägenheter

Med tomma lägenheter avses tillgängliga och funktionsdugliga lägenheter som saknar ny hyresgäst. Lägenheter under renovering har inte räknats med. 27 lägenheter har stått tomma i mer än tre månader under 2022, vilket är en ökning från förra året då 15 lägenheter stod tomma i mer än tre månader. I Innerstaden har 11 lägenheter stått tomma i mer än tre månader, i Västerort och Östra söderort har sju lägenheter stått tomma i mer än tre månader och i Västra Söderort har två lägenheter stått tomma i mer än tre månader under 2022.

Förbättring av förmedlingsprocesserna

Förmedlingen av bostäder enligt LSS har setts över utifrån flera olika perspektiv med syfte att förkorta tiden från att en lägenhet blir ledig tills dess att en brukare har tackat ja till att flytta in. Att göra processen effektiv får inte gå ut över kvaliteten. Matchningen med rätt brukare till rätt boende behöver hålla samma kvalitet oavsett om förmedlingstakten ökar.

Vid en kartläggning av förmedlingsprocessen framkom att många delar i handläggningen sköts manuellt. Förmedlarna av bostäder med särskild service arbetar i flera olika digitala system och program vilket både blir ineffektivt och sårbart. Detta beror på att det verksamhetssystem som huvudsakligen användas saknar grundläggande funktioner. Ett samarbete med äldreförvaltningen har inletts där förvaltningarna tillsammans med leverantör av verksamhetssystemet ser över hur man kan införa förbättringar i systemet för att kunna möta de behov av effektivare och bättre

processer för förmedling som krävs. Utvecklingsarbetet pågår med start 2023.

Bostäder med särskild inriktning

I bostäder med särskild service SoL och LSS inom LOV finns inga uttalade profilboenden så som det gör inom äldreomsorgen. Utifrån särskilt behov av stöd har det ändå skapats grupp och servicebostäder med särskild inriktning utifrån de personer som bor i boendet. I två stadsdelsregioner finns gruppboendestäder som vänder sig till personer med förvärvat hjärnskada, personkrets 2 och i två stadsdelsregioner finns gruppboendestäder med teckenspråkigmiljö. Andra särskilda inriktningar i som stadsdelsregionerna beskriver i bostad med särskild service idag är grav autism och utmanande beteende, stort omvårdnadsbehov, Prader-Willis syndrom, högfungerande autism med psykiatrisk tilläggsproblematik och gruppboendestad för äldre.

Individuella avtal

För att regionerna ska kunna tillgodose behovet för alla personer med bedömt behov av bostad med särskild service har 490 individuella avtal för vuxna och 54 individuella avtal för barn tecknats med privata aktörer som inte anslutit sig till stadens LOV avtal. Av dem uppskattar stadsdelsregionerna att 74 procent av vuxna personer och 65 procent av barn med individuella avtal skulle kunna bo i bostad med särskild service inom LOV om plats fanns. Anledningen att individuellt avtal tecknats är oftast platsbrist men också miljöfaktorer och särskilt anpassat stödbehov. Flest individuella avtal för vuxna finns inom kategori C, normal tillgänglighetsanpassad gruppboendestad LSS.

Antal individuella avtal för vuxna har ökat från föregående år med 19 individuella avtal. 2023 är första året som boendeplanen redovisar individuella avtal för barn med behov av bostad med särskild service LSS.

Befintliga individuella avtal - Antal	
Antal vuxna och barn med individuella avtal.	
Avser staden totalt.	
	Antal personer
Vuxna kategori A, Gruppboendestad LSS yrkrävande	18
Vuxna kategori B, Gruppboendestad LSS friliggande	116
Vuxna kategori C, Gruppboendestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	172
Vuxna kategori D, Serviceboendestad LSS eller SoL	103
Vuxna kategori E, Gruppboendestad SoL Totalt	81
Vuxna kategori E, Gruppboendestad SoL därav funktionsnedsättning	36
Vuxna kategori E, Gruppboendestad SoL därav socialpsykiatri	45
Vuxna totalt	490
Barn totalt	54
Personer totalt	544

Tabell 31. Antal befintliga individuella avtal. Avser staden totalt.

Bostad med särskild service SoL

I boendeplanen redovisas de individuella avtalen för särskilda boenden SoL per verksamhetsområde. Av 490 individuella avtal för vuxna har 81 individuella avtal tecknats för bostad med särskild service SoL, vilket är en minskning med sju individuella avtal från förra året. 36 av personerna finns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning och 45 personer inom verksamhetsområde socialpsykiatri.

Anledningen till att bostad med särskild service SoL beviljas skiljer sig åt mellan verksamhetsområdena. Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri handlar det om personer med behov av gruppboende där plats inom Stockholm stads LOV saknas eller inte passar utifrån miljön eller personalens kompetens.

Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är anledningen till att bostad med särskild service SoL beviljas stor och betydande funktionsnedsättning och avsaknad av personkretstillhörighet 1 och 2. Stockholm stad har inga bostäder med särskild service för personkrets 3. Besluten verkställs på exempelvis demensboende för yngre, profilboende med inriktning för målgruppen Huntingtons syndrom eller på vård och omsorgsboende. Inom Stockholm stads äldreomsorg finns 13 profilboenden med inriktning inom psykisk funktionsnedsättning, 13 profilboenden med inriktning inom demens sjukdomar och 151 vård och omsorgsboenden varav 144 med inriktning demenssjukdom. Några av dem tar även emot personer yngre än 65 år. Eftersom vård och omsorgsboende och profilboenden inte ingår i LOV för personer under 65 år behöver individuella avtal tecknas för varje enskild person. Under 2023 har socialförvaltningen fått nytt uppdrag i budget:

Socialnämnden ska genomföra en centralupphandling av bostad med särskild service som beviljas i enlighet med socialtjänstlagen.

Kategoristyrning

Sedan hösten 2021 leder socialförvaltningen en inköpskategori, kategori LSS-boende. Arbetet i Kategori LSS-boende styrs av ett kategoriråd som socialförvaltningen leder. Kategoriteamet arbetar fram mål och strategier för inköp av LSS boenden och består av ett antal deltagare ur olika delar av stadens verksamheter och leds av socialförvaltningen. Kategoristyrning handlar i stora drag om att undersöka inköpsmönster för en viss vara och sedan analysera och utveckla inköpen med bland annat kvalitetsaspekten i åtanke. Teamet har formulerat mål inom tre övergripande områden; Reglera likartade villkor för samtliga utförare (individuella avtal), däribland ersättning,

koncernperspektiv- tala med en röst gentemot leverantörer och öka antalet privata aktörer inom LOV.

Hem för vård eller boende (HVB)

Enligt socialförvaltningens uppfattning finns det idag ett antal personer som har insatsen hem för vård eller boende (HVB) men som egentligen skulle behöva bo på bostad med särskild service. De personer som anses ha långvariga behov av boende antas ha behov av bostad med särskild service. Med långvariga behov avses här personer som har ett beslut om hem för vård eller boende (HVB) som sträcker sig över minst ett år. I de fall personen har två eller flera beslut som följer direkt efter varandra och som tillsammans omfattar minst 365 dagar räknas de in i gruppen som bedöms ha långvariga behov. Även om denna grupp bedöms ha behov av bostad med särskild service så är vissa av dessa personer så rotade på sina hem för vård eller boende att en flytt inte genomförs, även om plats fanns.

I september 2022 var det 79 personer som hade ett pågående beslut om hem för vård eller boende där ett eller flera efterföljande beslut omfattade minst 365 dagar.

Kostnader för individuella avtal

Regionernas sammanlagda dygnskostnad för de individuella avtalen är 18 05398 kronor per dygn för vuxna med individuella avtal SoL och LSS och 291 552 kronor per dygn för barn med individuella avtal LSS. För vuxna visar årets boendepplan en ökad kostnad med 182 479 kronor per dygn från föregående år. Vid en jämförelse av kostnad är ett individuellt avtal för barn och unga LSS i genomsnitt cirka 56 procent dyrare än ett individuellt avtal för vuxna.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, antal personer som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning, skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel personer som skulle kunna placeras inom LOV.			
Avser staden totalt.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	544	490	54
Antalet personer som inte skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer	146	127	19
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	2096950	1805398	291552
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	1666728	1461180	205548
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	430222	344218	86004
Andelen personer som skulle kunna placeras inom LOV	73%	74%	65%

Tabell 32. Befintliga individuella avtal-kostnad och LOV. Avser staden totalt.

Den sammanlagda ersättningen för nivåer till stadsdelsregionerna är totalt 1 666 728 kronor för vuxna och barn. Skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning uppgår till totalt 430 222 kronor per dygn. Stadsdelsregionernas ersättning för särskild redovisning är inte medräknat. Skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning för vuxna har ökat för alla stadsdelsregioner utom Östra Söderort som minskat skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning.

Genom att titta närmare på regionernas kostnader på individnivå och vilka ersättningsnivåer avtalen ligger i kan merkostnader för de individuella avtalen redovisas per region. Inom individgruppen finns troligtvis avtal som både ligger under och över ersättningsnivåerna i LOV och varierar i pris mellan stadsdelsförvaltningarna.

Särskild redovisning

Särskild redovisning är en särskild ersättning, utöver tilldelad dygnsersättning i nivå. Ersättningen kan begäras för personer som bor i bostad med särskild service LSS och har ett mycket omfattande personalbehov och behov av anpassningar i den yttre och inre miljön. Personalbehovet ska överstiga 1700 personaltimmar per år med ett krav på regelbunden dubbelbemanning hel/stor del av dag. Särskild redovisning beslutas av enheten för bedömning och förmedling på begäran av beställarenheten på stadsdelsförvaltningen tillsammans med leverantören. Särskild redovisning kan begäras oavsett om leverantören anslutit sig till LOV eller inte. Under 2022 tilldelades stadsdelsnämnderna totalt 89 miljoner kronor i budget för särskild redovisning, vilket är en ökning mot föregående år då 78 812 300 kronor tilldelades.

Befintlig kö

Gruppen för bedömning och förmedling administrerar stadens kö, som också kallas intresselistan, till grupp och servicebostäder inom LOV. Sista december 2022 stod det 392 personer på intresselista för gruppbofast enligt LSS varav 344 tillhör personkrets 1 och 48 personer personkrets 2. Totalt 159 personer stod på intresselistan för servicebofast. Av dem tillhör 157 personer personkrets 1 och två personer personkrets 2. För verksamhetsområde socialpsykiatri stod det sista december 2022 totalt 42 personer på intresselistan för gruppbofast enligt SoL.

Förra årets boendeplan visade att i mars 2022 stod det 364 personer på intresselista för gruppbofast LSS och 174 personer på intresselista för servicebofast LSS. Inom verksamhetsområde socialpsykiatri stod 51 personer på intresselistan för gruppbofast enligt SoL. Antal personer

på intresselistan har därmed ökat från föregående års boendeplan inom båda verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Personer som flyttat till bostad med särskild service eller fått sitt behov tillgodosett på annat sätt tas inte automatiskt bort från intresselistan.

Därför kan intresselistan visa fler personer än vad behovet är.

Årtal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara. Avser staden totalt.												
	Antal lägenheter i pågående projekt											Uppgift saknas
	Totalt antal	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	30	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	24
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	30	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	24
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	577	12	42	70	54	36	72	30	30	6	42	183
Kategori D, Servicebofastad LSS eller SoL	328	8	28	22	48	35	46	32	12	0	0	97
Kategori E, Gruppbofastad SoL	62	13	0	12	11	14	12	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	1027	33	76	110	113	85	130	62	42	6	42	328

Tabell 33. Årtal då pågående projekt beräknas vara klara. Avser staden totalt.

Pågående projekt i stadsdelsregionerna

I årets boendeplan beräknar stadsdelsregionerna att 1027 nya lägenheter tillkommer under prognosperioden vilket är en ökning med 292 lägenheter från föregående år. Flest lägenheter kommer att färdigställas 2028 (130 lägenheter) och 2026 (113 lägenheter). Flest lägenheter byggs i kategori C, gruppbofastad LSS med normal tillgänglighetsanpassning (577 lägenheter) följt av kategori D, servicebofastad LSS (328 lägenheter). Minst lägenheter byggs i kategori A och B (30 lägenheter i vardera kategori), gruppbofastad LSS som är ytkrävande och friliggande gruppbofastad.

Antalet lägenheter i tidigt skede där datum för färdigställande saknas har ökat från föregående år från 173 lägenheter till 328 lägenheter. I förra årets boendeplan kunde man se en topp i antal färdiga lägenheter 2024 och 2026. Toppen för 2024 har jämnats ut något och sträcker sig över 2025 till 2028. En förklaring till detta kan vara att projekt flyttats fram på grund av rådande konjunkurläge.

Pågående projekt barn

Det finns inga pågående projekt för bostad med särskild service för barn och unga LSS i Stockholms stad.

Pågående projekt socialförvaltningen

Vid årsskiftet 2022 flyttades beställaransvaret för nya grupp- och servicebostäder LSS för vuxna från stadsdelsförvaltningarna till socialförvaltningen. Förfrågningar om behov av bostäder med särskild service LSS skickas till socialförvaltningen från exploateringskontoret i samband med att beslut om markanvisning ska fattas.

Socialförvaltningen utreder och fattar beslut, med utgångspunkt från boendeplanen, om behov av bostäder med särskild service finns.

Under 2022 har socialförvaltningen initierat till 37 nya projekt av bostäder med särskild service vilket sammantaget om alla projekt färdigställts skulle ge 216 lägenheter.

Det totala antalet pågående projekt i staden uppgår därmed till 1047 lägenheter.

Pågående projekt efter uppgiftslämnare			
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter uppgiftslämnare Avser staden totalt.			
	Antal lägenheter i pågående projekt		
	Totalt antal	SDF	”SOF
Kategori A, Gruppbo- stad LSS ytkrävande	30	18	12
Kategori B, Gruppbo- stad LSS friliggande	30	24	6
Kategori C, Gruppbo- stad LSS normal tillgänglighets- anpassning	583	475	108
Kategori D, Servicebo- stad LSS eller SoL	328	238	90
Kategori E, Gruppbo- stad SoL	76	76	0
Lägenheter totalt	1047	831	216

Tabell 34. Antal lägenheter i pågående projekt efter uppgiftslämnare. Avser staden totalt.

Uppskattat behov av bostäder med särskild service år 2033

Stadsdelsregionernas uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov,

prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom LOV som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i befintliga boenden och individuella avtal är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

Swecos prognos visar att antalet personer inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning som väntas få beslut om bostad med särskild service beräknas öka från 1 862 personer år 2022 till 2 300 år 2032. Antalet personer som hade en verkställd insats uppgick till 1 798 år 2022 och väntas öka till cirka 2 180 personer år 2032. Det motsvarar en genomsnittlig ökning på 44 respektive 38 personer per år.

Antalet personer inom socialpsykiatri som väntas få beslut om bostad med särskild service beräknas öka från 170 till 197, medan antalet som väntas få sin insats verkställd uppgår till 151 år 2022 och väntas öka till 177 vid prognosperiodens slut. I snitt motsvarar det en ökning med 3 personer per år under perioden 2023–2032.

Uppskattat behov år 2032			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2032 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2032. Avser staden totalt.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2032 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2032, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboendestad LSS yrkrävande	143	52	91
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboendestad LSS frilliggande	292	156	136
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboendestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	1045	670	375
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboendestad LSS eller SoL totalt	718	437	281
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboendestad LSS	-	-	220
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboendestad SoL (socialpsykiatri)	-	-	61
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboendestad SoL	368	190	178
Antal lägenheter totalt	2566	1505	1061

Tabell 35. Uppskattat behov 2032. Avser staden totalt.

Stadsdelsregionerna uppskattar ett ökat behov av lägenheter i bostad med särskild service inom alla boendekategorier förutom bostad med särskild service SoL där stadsdelsregionerna uppskattar ett minskat behov från 204 lägenheter till 178 lägenheter 2033. Det totala behovet år 2031 uppskattas till 2566 lägenheter vilket är 66 lägenheter fler än förra året. För att möta uppskattat behov behöver 1061 lägenheter tillkomma. Staden har planerade projekt för 1027 lägenheter fram till 2032. Differensen mellan stadsdelsregionernas uppskattade behov och beräknat antal lägenheter i bostad med särskild service vid

prognosperiodens slut minskar mot föregående år. Om man räknar med att alla projekt byggs enligt planering kommer det att saknas 56 lägenheter för att nå stadsdelsregionernas uppskattade behov vid prognosperiodens slut. I förra årets boendeplan var differensen 338 lägenheter.

Vid en jämförelse mellan Swecos prognos av behov och stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov 2032 kan man konstatera att Swecos prognos är lägre (2357 verkställda beslut eller 2497 beslut om bostad med särskild service) än stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov (2566 beslut).

Prognos 2032

Utbyggnadstakten i staden fortsätter att öka och differensen för att nå uppskattat behov av bostäder med särskild service har minskat. Man kan konstatera att behovet av bostäder med särskild service LSS, normal tillgänglighetsanpassning kommer att uppnås med 18 procents marginal 2032. Antalet servicebostäder kommer att kunna tillgodoses med sju procents marginal. Däremot är utvecklingen för gruppboendestäder med variation i utförandet inte lika positiv. För ytkrävande gruppboendestäder LSS där behov finns av exempelvis extra stora våtutrymmen och plats för många hjälpmedel är 57 procent av behovet inte täckt 2032. Stort utbyggnadsbehov kan också konstateras för friliggande gruppboendestäder och bostad med särskild service SoL.

Prognos år 2032						
Antal boenden, uppskattat behov och differens år 2032. Avser staden totalt.						
	Boenden 2032				Uppskattat behov 2032	Differens 2032
	Totalt 2032	Befintliga boenden	Avvecklas inom tio år	Pågående projekt av boenden		
Kategori A, Gruppboendestäd LSS ytkrävande	82	52	0	30	143	-61
Kategori B, Gruppboendestäd LSS friliggande	180	156	6	30	292	-112
Kategori C, Gruppboendestäd LSS normal tillgänglighetsanpassning	1231	670	16	577	1045	186
Kategori D, Serviceboendestäd LSS eller SoL	765	437	0	328	718	47
Kategori E, Gruppboendestäd SoL	252	190	0	62	368	-116
Lägenheter totalt	2510	1505	22	1027	2566	-56

Tabell 36. Prognos år 2032. Avser staden totalt.

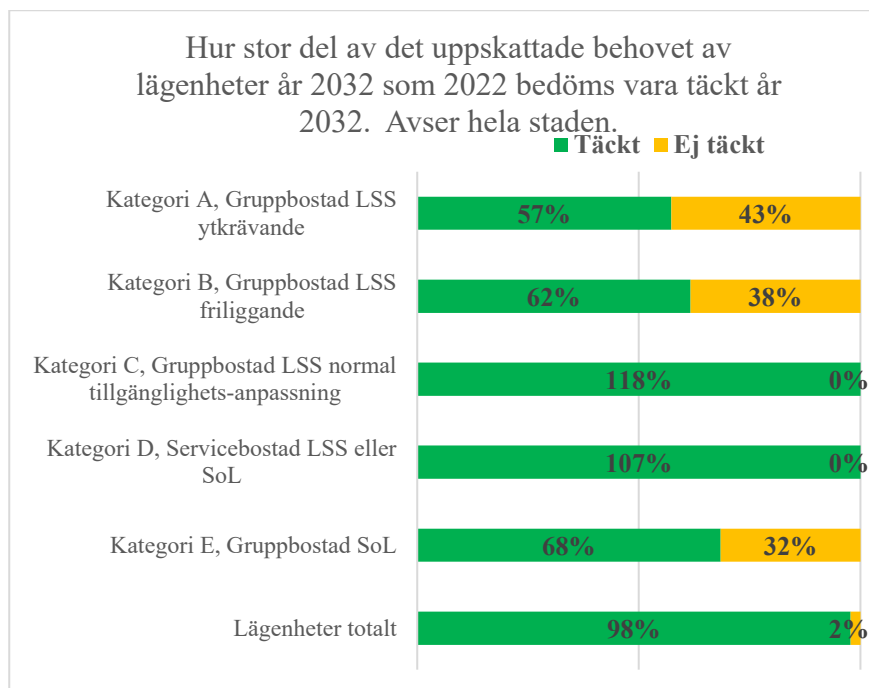

Diagram 13. Hur stor del av det uppskattade behovet av lägenheter år 2032 som 2022 bedöms vara täckta år 2032. Avser staden totalt.

I denna prognos är inte de personer som idag bor på bostad med särskild service på individuella avtal utanför LOV medräknade. Stadsdelsregionerna uppskattar att 74 procent av de vuxna personer som idag bor utanför LOV på individuella avtal skulle kunna bo inom LOV om plats fanns. De flesta personer som bor utanför LOV på individuella avtal bor i kategori C, normal tillgänglighetsanpassad gruppbofastad LSS. Det är samma kategori där staden har flest pågående projekt.

Regionernas analys

Regionerna lyfter att behovet av bostad med särskild service är större än vad pågående projekt kan tillgodose. Det finns en osäkerhet kring de pågående projektens genomförande och tidsplaner. Det har även skett förseningar i flertal pågående projekt.

Då stadsdelsförvaltningarna av olika anledningar inte kan placera på en bostad med särskild service inom valfrihetsystemet (LOV) köps platser hos privata utförare i väntan på en lämplig, ledig plats vilket medför extra kostnader för stadsdelsförvaltningarna.

För att staden ska nå målsättningen att samtliga personer med beslut om bostad med särskild service, ska kunna få sina behov tillgodosedda inom LOV, krävs dels fler boenden, dels boenden med specifik inriktning. Regionerna ser ett behov av bostäder:

- För personer under 65 år med demenssjukdom som tillhör personkrets 2 som idag beviljas LSS bostad utanför LOV eller vård och omsorgsboende
- Bostad med särskild service SoL för unga vuxna.
- Friliggande gruppboendestäder.
- Bostad med särskild service för barn och unga LSS
- Teckenspråkiga gruppboendestäder för LSS målgrupp
- Bostäder med särskild service SoL och LSS som har kompetens att ge stöd och hjälp till personer med komplex problematik.
- Bostäder av lämpliga former för personer med omfattande stöd- och omvårdnadsbehov inom den socialpsykiatriska målgruppen.
- Gruppboendestäder enligt SoL för socialpsykiatrins målgrupp.
- Bostäder för personer med samsjuklighet.
- Bostäder för personer med autism och/eller utvecklingsstörning i kombination med beteendeproblematik, självskadebeteende, missbruk, psykisk ohälsa och/eller sexuellt utmanande beteende.

Det finns även en ökad förväntad livslängd hos målgruppen. Regionen ser ett behov av att se över ”kvarboendepincipen” som i dagsläget innebär att många äldre personer bor kvar på grupp- och stödboenden för målgruppen socialpsykiatri. Det är en faktor som påverkar platsbristen inom denna boendeform.

lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen

- Från 2024 till 2028 kommer ett större antal projekt i bostad med särskild service färdigställas än tidigare. Se tabell 28. Boendeplanen delar in pågående projekt i fem olika beslutsstatus efter hur nära projektet är att färdigställas. Den tidigaste fasen är idéfas, följt av förstudie, inriktningsskede, genomförandeskede och projektering/bygg. De flesta pågående projekten befinner sig i idéfas och förstudie. För 142 planerade lägenheter finns ingen uppgift om beslutsstatus angiven. Troligen befinner sig dessa lägenheter i en tidig beslutsfas. Stadsdelsregionerna rapporterar att 201 lägenheter befinner sig i inriktningsskede, 46 lägenheter i genomförandeskede och 57 lägenheter i projektering/bygg. Se översiktlig planering över stadens planeringsprocess diagram 14.

För att på bästa sätt matcha personer i behov av bostad med särskild service behövs en nära planering med stadsdelsförvaltningarna. För personer som bor på en bostad med särskild service utanför stadens LOV ökar nu möjligheten att erbjudas plats inom LOV. Detta kräver en lång planering. Det finns en farhåga att antalet tomma lägenheter i bostad med särskild service kan komma att öka.

Översiktlig beskrivning av stadens planeringsprocess för särskilda boenden

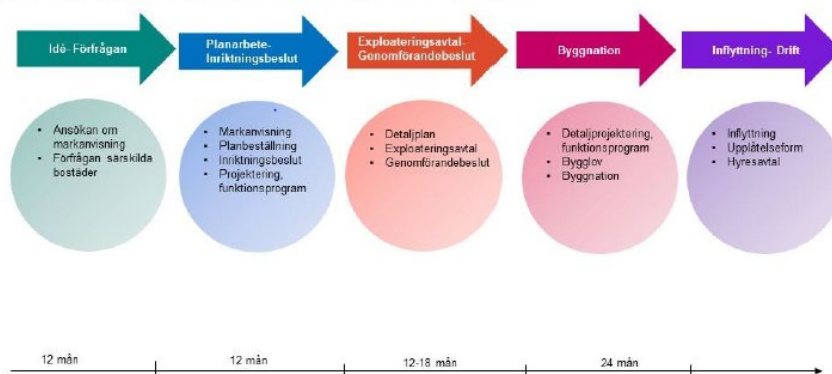

Diagram 14. Beskrivning av stadens planingsprocess för särskilda boenden. Hämtat från Funktionsprogram 2020 Byggaktörer, tekniskförvaltning.

Beslutsstatus för pågående projekt							
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter beslutsstatus. Avser staden totalt.							
	Antal lägenheter i pågående projekt						
	Totalt antal	Idéfas	Förstudie	Inriktnings-skede	Genomförande-skede	Projektering/Bygg	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppbofastad LSS ytkrävande	30	6	12	0	0	6	6
Kategori B, Gruppbofastad LSS friliggande	30	12	6	6	0	0	6
Kategori C, Gruppbofastad LSS normal tillgänglighetsanpassning	583	154	216	118	24	18	53
Kategori D, Servicebofastad LSS eller Sol	328	47	120	54	10	20	77
Kategori E, Gruppbofastad Sol	76	28	0	23	12	13	0
Lägenheter totalt	1047	247	354	201	46	57	142

Tabell 37. Beslutsstatus för pågående projekt.

- Stödboende är ett mellanboende som fyller en viktig funktion för personer på väg mot egen bostad. Då insatsen är svår att ringa in är det av stor vikt att fortsätta arbetet med att öka samsynen kring vad som ingår i insatsen stödboende¹⁸. Antalet äldre som bor i stödboende ökar och tillgängligheten för personer i behov av hjälpmedel kan behöva kartläggas. Från 2023 har socialförvaltningen beställansvaret för Stödboenden. Uppgifter om stödboende ingår inte i boendeplanen i nuläget. Behov finns att kartlägga det uppskattade behovet.
- För första året har boendeplanen kartlagt befintliga boenden, pågående projekt och individuella avtal för målgruppen barn och unga LSS. Boendeplanen kan konstatera att inga pågående projekt finns för målgruppen med behov av bostäder med särskild service för barn och unga LSS. Inga av befintliga bostäder med särskild service för barn och unga i LOV drivs i egen regi. De befintliga bostäderna inom LOV är till största del inriktade mot barn och unga med flerfunktionsnedsättningar. För barn och unga med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter finns få eller inga möjligheter att placera inom LOV.
- Efterfrågan från stadsdelsregionerna av bostäder med särskild service med specifik inriktning är stor och tydlig. För personer i behov av bostad med särskild service med specifik inriktning i miljö och kompetens är individuella avtal utanför LOV ofta det enda alternativet. Socialnämnden har föreslagit bibehållet kostnadsansvar i februari 2023 inom bostad med särskild service LSS så som inom SoL. Genomförs förändringen är bedömningen att socialförvaltningen via arbetsgruppen Bedömning och förmedling bör tillsätta samtliga platser av bostad med särskild service SoL och LSS inom LOV. Detta skulle leda till en större möjlighet att inrikta bostäder mot specifik målgrupp utifrån en samlad planering utifrån målgrupp. Inför en sådan förändring så krävs det nya riktlinjer för förmedling av bostäder för målgrupperna. I övrigt bör ersättning vid tom plats för att behålla inriktning mot särskild målgrupp utredas vidare.

¹⁸ Rapport Stödboende för socialpsykiatrins målgrupp Dnr 3.1.1-157 2018